

Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Комисија за хартије од вриједности

Bosna i Hercegovina
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
Komisija-Povjerenstvo za papire od
vrijednosti

Босне Сребрени 28, 76100 Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине; телефон: 049/232 540, 232 550, 231 880, телекакс: 049/231 891, е-mail: info@secbdbih.org
Bosne Srebreni 28, 76100 Brčko Distrikat Bosne i Hercegovine, telefon: 049/232 540, 232 550, 231 880, telefaks: 049/231 891, e-mail: info@secbdbih.org

I Z V J E Š T A J

**o radu Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH
za 2020. godinu**

Brčko, februar, 2021. godina
www.secbdbih.org

S A D R Ž A J

1. STATUSNI I ORGANIZACIONI ASPEKT KOMISIJE	1
1.1. Pravni status	1
1.2. Nadležnosti i pravna regulativa	1
1.3. Organizaciona struktura i poslovi u unutrašnjim organizacionim jedinicama	2
2. INSTITUCIONALNI KAPACITETI	3
2.1. Struktura ljudskih resursa	3
2.2. Edukacija zaposlenih	4
2.3. Informacioni sistem	4
2.4. Internet stranica Komisije	4
3. REGULATORNA DJELATNOST KOMISIJE I SARADNJA SA INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE I BRČKO DISTRIKTA BIH.....	5
3.1. Nadzorna i kontrolna djelatnost	5
3.2. Aktivnosti Komisije u procesu izrade Programa integrisanja Bosne i Hercegovine u EU	7
3.3. Aktivnosti pružanja podataka u koordinaciji prevencije i borbe protiv pranja novca.....	8
3.4. Aktivnosti osiguranja materijalno-finansijskih pretpostavki za operativno djelovanje	8
4. PRIMARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA IZDAVALACA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI	9
4.1. Registar izdavalaca papira od vrijednosti	9
4.1.1. Klasifikacija dioničkih društava prema veličini	10
4.1.2. Dionički kapital prema porijeklu i pravnom statusu dioničara.....	11
4.1.3. Dionički kapital prema zemlji porijekla strateškog investitora	12
4.1.4. Dionički kapitala po sektorima privredivanja dioničkih društava.....	13
4.1.5. Promjene na dioničkom kapitalu	14
4.1.6. Izdavanje papira od vrijednosti	15
5. OSNOVNE KARAKTERISTIKE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I KORPORATIVNE STRUKTURE	17
5.1. Koncentracija kapitala i upravljanje dioničkim društvima	17

5.2. Korporativna struktura	18
5.2.1. Osnovna obilježja uprave dioničkih društava	18
5.2.2. Osnovna obilježja nadzornog odbora dioničkih društava	20
5.3. Primjena standarda korporativnog upravljanja	21
6. PREUZIMANJE DIONIČKIH DRUŠTAVA	23
6.1. Funkcija Komisije u postupku preuzimanja	23
6.2. Informisanje u postupku preuzimanja.....	24
7. SEKUNDARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI	25
7.1. Poslovi Registra papira od vrijednosti i usluge koje pruža pravnim i fizičkim licima	25
7.2. Registrovani kapital i dioničari na berzama u BiH.....	26
7.3. Registracija kapitala, papira od vrijednosti i dioničara.....	27
7.4. Promet i prenos papira od vrijednosti	28
8. FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE IZDAVALACA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI .	29
8.1. Finansijski izvještaji izdavalaca papira od vrijednosti.....	29
8.2. Selektovani pokazatelji poslovanja dioničkih društava	30
9. REVIDIRANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI DIONIČKIH DRUŠTAVA.....	32
10. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ KOMISIJE	33

1. STATUSNI I ORGANIZACIONI ASPEKT KOMISIJE

1.1. Pravni status

Komisija za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH je u skladu sa Zakonom o papirima od vrijednosti („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/03, 27/04, 42/04, 28/07, 14/12, 20/17, 8/19, 10/19 i 32/19) stalno, nezavisno regulatorno tijelo, osnovano radi regulativnog uređivanja nadzora i kontrole izdavanja i prometa papira od vrijednosti.

1.2. Nadležnosti i pravna regulativa

Komisija za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH primarne nadležnosti vrši u skladu sa Zakonom o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH, Zakonom o preuzimanju dioničkih društava („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 32/19) i Zakonom o investicionim fondovima („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 30/07 i 18/17), a odnose se na:

- donošenje propisa o provođenju Zakona o papirima od vrijednosti, Zakona o preuzimanju dioničkih društava i Zakona o investicionim fondovima,
- izdavanje i oduzimanje dozvola, odobrenja i saglasnosti u okviru svog djelokruga i nadležnosti,
- donošenje podzakonskih akata radi propisivanja uslova, načina i procedura za jedinstveno obavljanje nadzora unutar svog djelokruga i nadležnosti,
- podsticanje, organizovanje i nadgledanje mjera za efikasno funkcionisanje tržišta papira od vrijednosti,
- vođenje knjiga i registara u skladu s odredbama Zakona iz svog djelokruga i nadležnost,
- blagovremeno rješavanje zahtjeva stranaka u postupku,
- obavljanje nadzora nad poslovanjem izdavalaca papira od vrijednosti, učesnika na tržištu kapitala,
- nadzor provođenja postupaka preuzimanja i postupaka prinudne kupovine i prinudne prodaje dionica,
- donošenje odluka o mjerama za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti i
- izvještavanje nadležnih nadzornih, upravnih i pravosudnih tijela o svim saznanjima, koja se neposredno ili posredno tiču njihove nadležnosti i koja su povezana sa postupcima koji se vode pred tim tijelima, a u vezi su sa postupcima iz djelokruga i nadležnosti Komisije.

Komisija za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH određene nadležnosti provodi u skladu sa odredbama Zakona o preduzećima Brčko distrikta BiH - prečišćen tekst („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 49/11 i 11/20), a odnose se na:

- upis dioničkih društava u registre Komisije,
- smanjenje i povećanje osnovnog kapitala dioničkih društava i
- upis statusnih promjena u registre Komisije.

U postupcima rješavanja zahtjeva pravnih i fizičkih lica Komisija primjenjuje Zakon o upravnom postupku Brčko distrikta BiH („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 48/11, 21/18 i 23/19), kada pojedine aktivnosti nisu detaljno propisana gore navedenim zakonima.

1.3. Organizaciona struktura i poslovi u unutrašnjim organizacionim jedinicama

U skladu sa Zakonom o papirima od vrijednosti, Statutom i Organizacionim planom, Komisija za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH se kao regulatorno tijelo sastoji od tri organizacione jedinice, Komisije kao kolektivnog organa, Stručne službe i Registra papira od vrijednosti. Dimenzije organizacione strukture Komisije, ciljevi koje treba da ostvari, način koordinacije osnovnih unutrašnjih i spoljnih elemenata, nadležnosti i odgovornosti pojedinačnih izvršilaca, kao i zadaci i obaveze su uspostavljeni kroz funkciju podjelu rada, kako bi se obezbjedila usklađenost djelovanja svih elemenata organizacione strukture.

U Komisiji, kao kolektivnom organu odlučivanja obavljaju se sljedeći poslovi:

- donošenje propisa iz nadležnosti Komisije,
- kontrola poštovanja pravila uobičajene trgovine i lojalne konkurenčije u trgovanju papirima od vrijednosti,
- regulisanje prometa papira od vrijednosti na osnovu povlaštenih informacija,
- vršenje nadzora nad radom Registra papira od vrijednosti,
- vršenje nadzora nad izdavaocima i izdavanju papira od vrijednosti i drugim učesnicima na tržištu papira od vrijednosti,
- obustavljanje izdavanja i prometa pojedinih papira od vrijednosti,
- sprečavanje manipulacija, špekulacija, pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i drugih nezakonitih radnji,
- pokretanje upravnih sporova radi zaštite investitora,
- utvrđivanje načina čuvanja dokumentacije za preduzeća koja posluju sa papirima od vrijednosti,
- propisuje obavezan sadržaj informacija, koje moraju biti objavljene svim dioničarima i javnosti, od lica koja vrše izdavanje papira od vrijednosti,
- donošenja odluke o utvrđivanju takse, odnosno visine naknada za izvršene usluge u okviru nadležnosti,
- praćenja i proučavanja stanja na tržištu papira od vrijednosti,
- davanje informacija i širenje znanja o djelovanju tržišta papira od vrijednosti,
- saradnja sa drugim komisijama za papire od vrijednosti, registrima i berzama u BiH,
- saradnja sa Gradonačelnikom Brčko distrikta BiH, Vladom i Skupštinom Brčko distrikta BiH, po pitanju provođenja procedura usvajanja izmjena postojećih i donošenja novih zakonskih rješenja,
- podnošenje Izvještaja o radu Komisije Skupštini Brčko Distrikta BiH,
- saradnja sa Vijećem ministara BiH i drugim organima i institucijama u zemlji i inostranstvu i
- obavljanje drugih poslova u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

U Stručnoj službi se obavljaju poslovi koji se odnose na:

- normativno-pravne, administrativne i analitičke poslove,
- organizaciju rada Stručne službe,
- koordinaciju rada u Komisiji između upravljačkog i administrativnog dijela organizacione strukture,
- pripremu prijedloga mišljenja i stavova Komisije po pitanju tumačenja i primjene propisa,
- nadzor i kontrolu zakonom propisane dokumentacije prilikom izdavanja papira od vrijednosti,
- registraciju kapitala izdavalaca papira od vrijednosti,
- registraciju promjena upravljačke strukture u dioničkim društvima

- obradu zahtjeva za izdavanje rješenja o odobrenju izdavanja papira od vrijednosti sa obrazloženjem prijedloga rješenja Komisiji, na razmatranje i usvajanje,
- izradu rješenja o odobrenju izdavanja papira od vrijednosti, prethodno usvojenih od strane Komisije,
- vođenje Registra izdavalaca papira od vrijednosti i evidencije izdatih rješenja,
- praćenje objavljivanja finansijskih i drugih poslovnih informacija izdavalaca, propisanih zakonima i propisima Komisije,
- vođenje evidencije o izdavanju papira od vrijednosti za koje nije potrebno odobrenje Komisije,
- izradu odluka i ugovora o javnim nabavkama roba, radova i usluga za potrebe Komisije i praćenje njihove realizacije,
- saradnju sa institucijama tržišta kapitala u entitetima BiH i drugim organima i institucijama u BiH i inostranstvu,
- saradnju sa Kabinetom Gradonačelnika Brčko distrikta BiH, Sekretarijatom Vlade Brčko distrikta BiH, Stučnom službom Skupštine Brčko distrikta BiH, odjeljenjima Vlade i institucijama Brčko distrikta BiH, po pitanju administrativnih aktivnosti i
- obavljanje drugih poslova po zahtjevu Komisije u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima.

U Registru papira od vrijednosti se obavljaju poslovi koji se odnose na:

- registraciju, čuvanje, prenos, deponovanje, saldiranje i kliring po transakcijama s papirima od vrijednosti,
- vođenje računa izdavalaca i vlasnika papira od vrijednosti,
- izdavanje certifikata - izvoda o stanju na računima vlasnika papira od vrijednosti,
- izdavanje liste dioničara,
- upis i registraciju promjena na kapitalu,
- upis promjena na računima vlasnika papira od vrijednosti,
- obračun i pripremu podataka za isplatu dužničkih papira od vrijednosti,
- provjeru i dostavljanje podataka po zahtjevima nadležnih organa zakonodavne i izvršne vlasti u BiH, entitetima i kantonima o posjedovanju papira od vrijednosti za imenovana lica,
- upis ograničenja raspolaganja na papirima od vrijednosti,
- saradnju sa registrima i berzama u entitetima BiH i
- obavljanje drugih poslova po zahtjevu Komisije u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima.

2. INSTITUCIONALNI KAPACITETI

2.1. Struktura ljudskih resursa

U skladu sa Zakonom definisanim ciljevima i zadacima postavljenim pred Komisiju, kao i zahtijevanim nivoima stručne spreme potrebne za obavljanje poslova raspoređenih na pojedina radna mjesta, izvršena je klasifikacija zaposlenih prema stepenima formalnog obrazovanja. Raspored zaposlenih u Komisiji prema ovom kriteriju pokazuje da dominantno učešće u strukturi zaposlenih zauzimaju zaposleni sa visokom stručnom spremom, odnosno od šest zaposlenih, pet zaposlenika ili 83% je sa visokom stručnom spremom, a jedan zaposlenik je sa srednjom stručnom spremom. U okviru zaposlenih sa visokom stručnom spremom prema profesionalnoj orientaciji preovlađujući dio zauzima četvoro zaposlenih ekonomskog smjera ili 80%, dok je jedno zaposleno lice pravnog smjera ili 20%.

2.2. Edukacija zaposlenih

Odredbama Zakona o državnoj službi u organima javne uprave Brčko distrikta BiH („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 9/14, 37/15, 48/16, 9/17, 50/18, 14/19 i 41/20) i odredbama Pravilnika o stručnom usavršavanju („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 25/17) definisana je obaveza opšteg stručnog usavršavanja zaposlenih kroz razne seminare, programe obuke i edukacije u cilju sticanja znanja, razmjene iskustava i uspješnijeg obavljanje poslova.

U cilju uspješnog obavljanja stručnog usavršavanja, zaposleni su prisustvovali obukama i seminarima na kojima su obrađivane sljedeće teme: finansijsko upravljanje i kontrola, aktuelnosti u javnim nabavkama, podizanje svijesti o prevenciji i borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma, uspostavljanje i provođenje javne interne finansijske kontrole u Brčko distriktu BiH, razumijevanje iseljeništva iz BiH i različitih modela za angažovanje dijaspore i njenih potencijala u privrednom razvoju i portfolio investiranju, saradnja sa iseljeništvom-scenarij za BiH, poslovna komunikacija u savremenom poslovanju i razvoj lične odgovornosti kod administrativnih djelatnika. Seminari su organizovani od strane edukativnog centra „Kventum“ Sarajevo, Direkcija za finansije Brčko distrikta BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i Odjela za EU i međunarodnu saradnju u saradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice. Napominjemo da je zbog situacije u vezi sa epidemijom Covid-19 dio seminara i obuka održan posredstvom različitih internet aplikacija.

2.3. Informacioni sistem

Komisija ima instalisanu LAN mrežu koja je preko rutera vezana na lokalni svich inetrnet mreže Vlade Brčko distrikta BiH, odnosno portal www.vlada.bdcentral.net putem koga pristupa globalnoj mreži odnosno internetu. Registr papira od vrijednosti Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH obavlja poslove iz svoje nadležnosti kroz sistem registracije Registara entiteta. Registr ima pristup podacima koji se vode u elektronskoj formi u informacionim sistemima Registara preko konekcija na FTP serveru i koristi ih za korporativne potrebe dioničkih društava i rješavanje svojinskih prava vlasnika papira od vrijednosti, kao i za obavljanje ostalih poslova i usluga iz svoje nadležnosti za dionička društva i vlasnike papira od vrijednosti sa područja Brčko distrikta BiH.

2.4. Internet stranica Komisije

U cilju tačnog i blagovremenog informisanja javnosti i zainteresiranih strana, putem internet stranice Komisije www.secbdbih.org omogućen je besplatan uvid u rad Komisije, uvid u podatke o izvještajima o radu, statusu, organizaciji, revidirane izvještaje o financijskom poslovanju Komisije, pregled legislative (zakoni, pravilnici, uputstva, odluke, obrasci, EU direktive, uredbe, rješenja i dr.) na koje se u svom radu oslanja Komisija, pregled obrazaca i ostalih akata. Popis subjekata nadzora Komisije, podaci o visini kapitala dioničkih društava, korporativne aktivnosti, spisak ovlaštenih revizora u Brčko distriktu BiH, aktuelne prezentacije zakona, saopštenja IOSCO, ankete, novosti kao i druga obavještenja su javno dostupna na internet stranici Komisije.

U skladu sa zakonskom obavezom i ovlaštenjem da objavljuje raspoložive informacije i širi znanja o djelovanju tržišta kapitala, i u skladu sa Programom rada za 2020. godinu, gdje je, kao programska aktivnost definisana obuka javnosti i izdavalaca papira od vrijednosti, Komisija je sačinila prezentaciju novog Zakona o preuzimanju dioničkih društava Brčko distrikta BiH, koji je usvojen na Skupštini Brčko distrikta BiH 04.12.2019. godine. Kompletna prezentacija je dostupna na internet stranici Komisije.

Unapređenje edukativnih aktivnosti i isticanje važnosti finansijske pismenosti usmjerene na širu javnost, Komisija je provodila tokom godine putem internet stranice objavljivanjem edukativnih tekstova sa osnovnim pojmovima tržišta kapitala. Stalno unapređenje korporativnog upravljanja u dioničkim društvima, Komisija je u 2020. godini manifestirala kroz Anketu o Standardima korporativnog upravljanja u Brčko distriktu BiH, o čemu je, takođe informisala javnost putem svoje internetske stranice.

3. REGULATORNA DJELATNOST KOMISIJE I SARADNJA SA INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE I BRČKO DISTRIKTA BIH

3.1. Nadzorna i kontrolna djelatnost

U toku 2020. godine, u skladu sa propisanim nadležnostima Komisija je održala 13 redovnih sjednica i 15 radno konsultativnih sjednica, na kojima je razmatrano ukupno 66 tačaka dnevnog reda. U proteklom periodu, kroz zakonom propisane evidencije Komisije provedeno je ukupno 1.016 izlaznih dokumenata (rješenja, zaključaka, izvoda, dopisa, poziva, saopćenja, općih i posebnih akata i drugih dokumenata), ulaznih dokumenata uvedenih u djelovodnik ukupno 877 i pismena provedenih kroz internu dostavnu knjigu ukupno 1.315. Ciljevi funkcije nadzora i kontrole, koji se provode od strane Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH su provjera primjene zakonitosti i propisa Komisije, u svrhu prevencije potencijalnih nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju, smanjenje rizika radi zaštite interesa investitora u oblasti papira od vrijednosti, kao i očuvanje sigurnosti i povjerenja u ovaj način investiranja.

Nadzor izdavanja je regulisan članom 7.8.9. i 18. Zakona o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH i Pravilnikom o vršenju nadzora izdavanja, prometa i učesnika u izdavanju i prometu papira od vrijednosti („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 9/06), a obuhvata kontrolu akata o papirima od vrijednosti, upis i uplate papira od vrijednosti i izvještaje o provedenom izdavanju, koji se sačinjavaju i objavljaju u skladu sa Zakonom i propisima Komisije. Ostvarujući ulogu regulatora tržišta kapitala, Komisija je vršeći nadzor i kontrolu tokom 2020. verifikovala uspješnost izdavanja papira od vrijednosti odnosno povećanje kapitala i registraciju u vrijednosti od 1.000.000,00 KM, transformaciju dioničkog u inokosni kapital u iznosu od 2.638.818,00 KM, odobrila promjene upravljačkih struktura uprave i nadzornog odbora u šest dioničkih društava i uputila upozorenja i pozive na postupanje dioničkih društava u skladu sa zakonom i drugim propisima.

U skladu sa članom 4. Pravilnika o vršenju nadzora izdavanja, prometa i učesnika u izdavanju i prometu papira od vrijednosti („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 9/06), Komisija vrši kontrolu izvještaja i informacija, koje su joj dužna dostavljati pravna i fizička lica u skladu sa Zakonom i propisima Komisije, kontrolu obaveznog izvještavanja i objavljivanja, koje su dužni vršiti svi učesnici u izdavanju i prometu papira od vrijednosti, nadzor korporativnih aktivnosti, nadzor izdavanja papira od vrijednosti i nadzor prometa papira od vrijednosti.

Kontrola izvještaja i informacija se odvija kontinuirano i obuhvata analizu, pregled i provjeru svih izvještaja, obavještenja i dokumentacije koja se na osnovu Zakona i drugih propisa dostavlja Komisiji u vezi sa postupcima koje prema Zakonu vodi Komisija, kao i dokumentacija koju su joj dužna dostaviti pravna i fizička lica na njeno traženje, a odnosi se na odluke, zahtjeve, ugovore, prospekte izdavanja, javne pozive, objave, upis u registar suda, registar izdavalaca i registar papira od vrijednosti i dr.

Kontrola obavještavanja je definisana članom 71. Zakona o papirima o vrijednosti i Pravilnikom o sadržaju, načinu i standardima objavljivanja finansijskih izvještaja i drugih informacija o poslovanju dioničkih društava („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 19/05),

koja podrazumijeva kontrolu načina, roka, potpunosti i istinitosti obavještavanja vlasnika papira od vrijednosti i javnosti o svim činjenicama predviđenih zakonom i propisima Komisije. Predmet kontrole je bio 51 izvještaj o poslovanju dioničkih društava, od toga 13 godišnjih, 27 polugodišnjih za 2019. i 2020. godinu i 11 revizorskih izvještaja. Komisija je tokom 2020. godine kontinuirano provodila redovni nadzor obavještavanja vlasnika papira od vrijednosti i javnosti kroz praćenje pravovremene dostave izvještaja o poslovanju dioničkih društava. Istovremeno, sa provođenjem nadzora Komisija je vršila analizu polugodišnjih i godišnjih finansijskih izvještaja, kao i revidiranih izvještaja sa ciljem osiguranja dosljednog i transparentnog finansijskog izvještavanja u svrhu obezbjeđenja podataka o likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti dioničkih društava. Utvrđeno je da se određeni broj dioničkih društava nije očitovao u području značajnih poslovnih događaja u izvještajima. Komisija je istim ukazala na postojeće propuste i obavezu njihovog otklanjanja i u tom smislu će nastaviti pratiti kvalitet dostavljenih informacija.

Uslovi i način prometa papira od vrijednosti je propisan članom 50. Zakona o papirima od vrijednosti i Pravilnikom o registraciji i prenosu papira od vrijednosti. Nadzor prometa obuhvata kontrolu primjene zakona i drugih propisa u prometu papira od vrijednosti u sklopu nadzora dioničkih društava. Predmet kontrole je bio ostvaren i promet i prenos u iznosu od 1.010.843,77 KM.

Komisija je, u posmatranom periodu provela nadzor i kontrolu nad dvanaest promjena na kapitalu i strukturi kapitala, pet povećanja kapitala u ukupnoj vrijednosti od 6.996.670,00 KM, tri smanjenja kapitala u iznosu od 2.242.980,20 KM i četiri promjene strukture kapitala u vrijednosti 1.102.161,08 KM, nakon provedenog procesa preuzimanja.

Djelatnost Registra papira od vrijednosti je definisana članom 70. Zakona o papirima o vrijednosti, Pravilnikom o registraciji i prenosu papira od vrijednosti („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 18/13), Uputstvom o načinu određivanja oznaka papira od vrijednosti broj 30/04 od 13.12.2004. godine i Uputstvom o vršenju poslova prenosa papira od vrijednosti po osnovu poslova zaključenih na uređenom javnom tržištu („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 19/05).

Poslovi nadzora Komisije za papire od vrijednosti nad radom Registra papira od vrijednosti se provode redovno, a podrazumijevaju način i postupak prijema u članstvo, prava i obaveze članova radi korištenja sistema Registra, način određivanja oznaka i postupak provođenja poslova prenosa papira od vrijednosti. Predmet nadzora je bilo 15 dioničkih društava, registrovani kapital 106.579.899,00 KM, papiri od vrijednosti 10.059.295, 7.365 otvorenih računa papira od vrijednosti, registracija i vođenje 3.871 aktivnih računa vlasnika papira od vrijednosti, nadzor izdavanja 35 lista dioničara, nadzor izdavanja 686 izvoda o stanju na računima papira od vrijednosti i dr.

U cilju obezbjeđenja sistema podrške provođenju operativnih aktivnosti, Komisija je realizovala aktivnosti na izradi Plana nabavki, Finansijskog plana, Programa stručnog obrazovanja, Plana rada za 2020. godinu i Izvještaja o radu za 2019. godinu. U okviru učešća u procesu konsultacija prilikom realizacije normativnih aktivnosti iz nadležnosti odjeljenja Vlade i institucija Brčko distrikta BiH, Komisija je svojim stručnim prijedlozima i sugestijama na nacrte pravnih akata, dala doprinos kvalitetnijem definisanju pojedinih pravnih instituta u oblasti privrednog prava i regulative javnog sektora. Na unaprijeđenju informisanja kontinuirano je vršeno inoviranje i nadzor prikazanih podataka na internet stranici Komisije, razmatranje projekata za TAIEX pomoć, izrada i provođenje Ankete o primjeni Standarda upravljanja dioničkim društvima i dr.

3.2. Aktivnosti Komisije u procesu izrade Programa integrisanja Bosne i Hercegovine u EU

U skladu sa Planom aktivnosti za izradu Programa intergisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku Uniju, kojim su definisane pripremne aktivnosti, prioriteti i rokovi unosa postojećih propisa u sistem informisanja ISEI, članovi Radnih grupa su učestvovali u 2020. godini online prezentacijama metodologije i izrade Programa integrisanja BiH u EU, koje su kao video konferencije organizovali članovi Komisije za europske integracije Vijeća ministara i predsjedavajući, zamjenici predsjedavajućih i sekretari radnih grupa. Predstavnici Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH su kao članovi učestvovali u radu pojedinih radnih grupa i to:

– Radna grupa za ekonomski kriterij

U Kopenhagenu 1993. godine na sastanku Evropskog savjeta postavljeni su politički, ekonomski i pravni kriteriji kao uslov za članstvo u Evropskoj uniji. Ekonomski kriterijum podrazumijeva postojanje funkcionalne tržišne privrede, sposobne da se nosi sa konkurenckim pritiskom i tržišnim snagama unutar Unije.

– Radna grupa za poglavlje 3 - Pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga

Sloboda pružanja usluga je jedna od četiri slobode neophodne za funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU, a obuhvata i pravo poslovnog nastanjuvanja u bilo kojoj državi članici EU. Države članice treba da obezbijede da pravo osnivanja privrednih društava za državljane i pravna lica iz EU u bilo kojoj državi članici, kao i sloboda pružanja prekograničnih usluga, ne budu ometani od strane nacionalnog zakonodavstva, uz izuzetke navedene u ugovoru. Cilj je da se u pružanju usluga uspostavi jedinstveno unutrašnje tržište, otklanjanjem pravnih i administrativnih prepreka za razvoj uslužnih delatnosti između država članica.

– Radna grupa za poglavlje 4 - Sloboda kretanja kapitala

Sloboda kretanja kapitala takođe jednu od četiri slobode na kojima se temelji unutrašnje tržište Evropske unije. Ovo poglavlje prije svega se odnosi na usklađivanje propisa iz oblasti kretanja kapitala i tekućih plaćanja, kao i na borbu protiv pranja novca i finansiranje terorizma. U oblasti slobodnog kretanja kapitala, države članice imaju obavezu da, uz neke izuzetke, uklone sva ograničenja kretanja kapitala unutar EU i između država članica i ostalih država.

– Radna grupa za poglavlje 6 - Pravo privrednih društava

U okviru ovog poglavlja razmatraju se pitanja u vezi sa osnivanjem i obavljanjem djelatnosti privrednih društava u državama članicama EU. Ovo poglavlje obuhvata dva dijela, pravo privrednih društava u užem smislu i računovodstvo i reviziju. Pravo privrednih društava u užem smislu odnosi se na pravila o osnivanju, registraciju, obavljanje djelatnosti, domaće i prekogranično spajanje i podjelu privrednih društava. Oblast računovodstva i revizije uključuje pravila o uspostavljanju sistema objavljivanja godišnjih finansijskih izveštaja, provjere kvaliteta rada revizorske struke i efikasnog sistema javnog nadzora.

– Radna grupa za poglavlje 9 - Finansijske usluge

Finansijske usluge su od velikog značaja za dobro funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU kao jednog od temelja evropskih integracija. Najvažniji ciljevi pravnih tekovina EU u oblasti finansijskih usluga su obezbjeđivanje finansijske stabilnosti i adekvatna zaštita potrošača, investitora i osiguranika. Pravne tekovine EU u okviru finansijskih usluga obuhvataju oblasti, bankarstva, osiguranja, reosiguranja, dobrovoljnih penzijskih fondova, tržišta kapitala i infrastrukture finansijskog tržišta, pravila za dobijanje dozvole, rad i nadzor finansijskih institucija i regulisanih tržišta. Takođe, uređena su i pitanja zaštite potrošača finansijskih

usluga, kao i način saradnje tijela zaduženih za nadzor finansijskih tržišta. U decembru 2020. godine je održana prezentacija Programa integrisanja putem video konferencije.

– **Pododbor za ekonomsku i finansijsku pitanja i statistiku**

Pododbor za ekonomsku i finansijsku pitanja i statistiku zajedničko je tijelo EU i Bosne i Hercegovine uspostavljeno za praćenje provođenja Sporazuma za stabilizaciju i pridruživanje koji je stupio na snagu 1. juna 2015. godine. Predstavnik Komisije kao član Pododbora je prisustvavao V sastanku Pododbora za ekonomsku i finansijsku pitanja i statistiku, koji je održan 19. i 20.11.2020. godine putem *Interacio* platforme.

Predstavnici Komisije kao članovi radnih grupa za poglavlje 3, 4, 6, 9, 17 i radne grupe za ekonomski kriterij su prisustvovali online obukama u vezi sa izradom Programa integrisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju, koje su održane tokom novembra, i istovremeno su započeli prikupljanje potrebnih podataka za unos postojećih propisa u ISEI sistem, u skladu sa utvrđenim rasporedom aktivnosti.

3.3. Aktivnosti pružanja podataka u koordinaciji prevencije i borbe protiv pranja novca

Komisija za papire od vrijednosti je u izvještajnom periodu ostvarila kontinuiranu i uspješnu saradnju sa Upravom za indirektno oporezivanje BiH, Poreskom upravom Brčko distrikta BiH, Policijom i Tužilaštvom Brčko distrikta BiH, Stručnom službom Parlamentarne skupštine BiH, Agencijom za istrage i obavlještanja na rješavanju podnesenih 686 zahtjeva od strane ovih institucija. S tim u vezi provedene su provjere i dostavljeni traženi podaci o vlasnicima papira od vrijednosti, zbog potrebe vođenja postupaka prinudne naplate direktnih i indirektnih poreza, istrage finansijskih zloupotreba i malverzacije, kao i vođenje postupaka o sukobu interesa predstavnika Parlamentarne skupštine BiH. Cilj obezbeđenja i stavljanje na raspolaganje navedenih podataka je uspješno okončanje pravnih postupaka, kao i prevencija i koordinacija borbe protiv korupcije.

3.4. Aktivnosti osiguranja materijalno-finansijskih pretpostavki za operativno djelovanje

Saradnja sa entitetskim institucijama pretežno se odvijala telekomunikacijskim i elektronskim sredstvima u cilju efikasnog odvijanja operativnih aktivnosti registracije i prenosa papira od vrijednosti u uslovima Covid-a 19. Tokom izvještajnog perioda u saradnji sa Pravobranilaštvom Brčko distrikta BiH, Komisija je radi naplate dospjelih potrživanja uputila sedam prijedloga za izvršenje potraživanja prema dioničkim društima, koja nisu izmirila dugovanja za izvršene usluge u predviđenom roku. Potraživanja se odnose na usluge Registra papira od vrijednosti, odnosno upis kapitala, registraciju papira od vrijednosti, kao i upis svih transakcija po osnovu prijenosa vlasništva, primarnog prometa, berzanskog i vanberzanskog prometa, preuzimanja dioničkih društava, nasljeđivanja i druge promjene na vlasničkim računima i papirima od vrijednosti.

U skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama Komisija je u izvještajnom periodu preko Pododjela za javne nabavke realizovala potrebe za materijalnim sredstvima, uslugama i sredstvima tehničkog opremanja. Saradnja sa Direkcijom za finansije se odvijala kroz usklađivanja dinamike upotrebe i trošenja raspoloživih finansijskih sredstava, kvartalnom izvještavanju o realizaciji budžeta, provođenje procedure izrade Zahtjeva za budžet za narednu godinu i godišnji popis svih oblika sredstava i njihovih izvora prisutnih u finansijskom poslovanju Komisije. Izvještaj o izvršenom popisu je dostavljen Centralnoj popisnoj Komisiji za popis stalnih sredstava i obaveza Odjeljenja Vlade i institucija Brčko distrikta BiH.

4. PRIMARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA IZDAVALACA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI

4.1. Registar izdavalaca papira od vrijednosti

U skladu sa članom 14. Pravilnika o načinu upisa i vođenju Registra izdavalaca u registar kao javnu knjigu, upisuju se i registruju svi izdavaoci koji izdaju papiре od vrijednosti u skladu sa Zakonom. Registar sadrži opšte podatke o izdavaocu, upravi i nadzornom odboru, kapitalu izdavaoca, vrijednosti kapitala, vrijednosti i broju dionica, podatke o izdavanju papira od vrijednosti, vrsti, klasi, nominalnoj vrijednosti i obimu izdavanja, zatim podatke o odlukama o izdavanju, odobrenju izdavanja, uspješnosti izdavanja, upis promjena na kapitalu i dr.

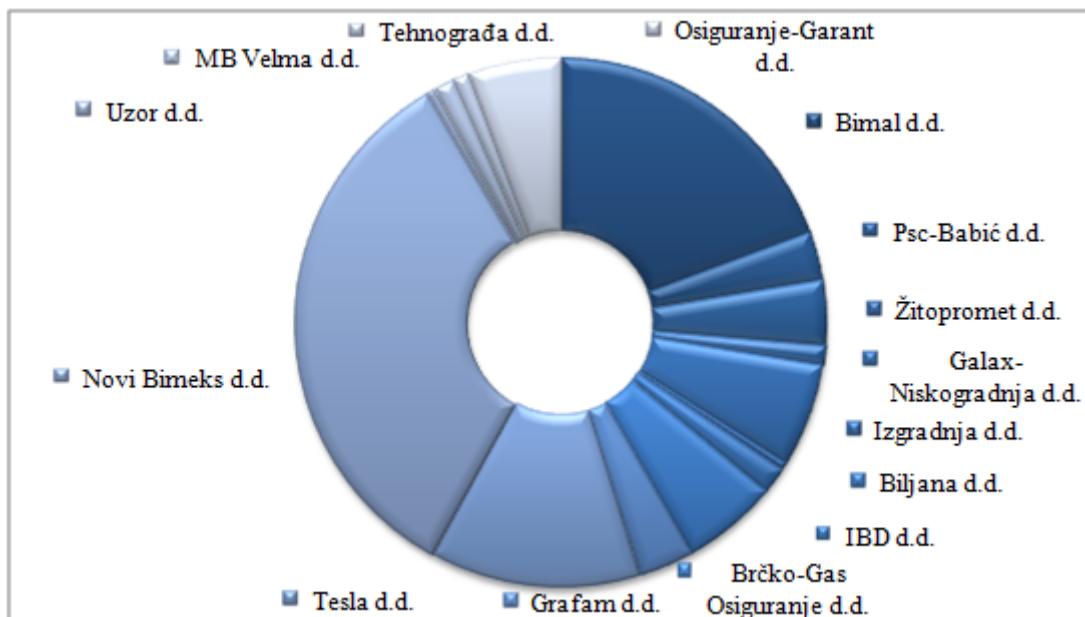
Tabela 1. Uporedni pregled osnovnog kapitala dioničkih društava i nominalna vrijednosti dionica u periodu 2019.-2020. godina

Redni broj	Izdavalac	2019.		2020.	
		Osnovni kapital	Nom. vr dionice	Osnovni kapital	Nom. vr. dionice
1.	Bimal d.d.	20.720.130,00	10,00	20.720.130,00	10,00
2.	Psc-Babić d.d.	3.181.830,00	10,00	3.181.830,00	10,00
3.	Žitopromet d.d.	4.151.090,55	3,95	4.151.090,55	3,95
4.	Galax-Niskogradnja d.d.	1.330.860,00	10,00	1.330.860,00	10,00
5.	Izgradnja d.d.	6.683.550,00	10,00	6.683.550,00	10,00
6.	Biljana d.d.	560.460,00	10,00	560.460,00	10,00
7.	IBD d.d.	1.748.000,00	1000,00	1.748.000,00	1000,00
8.	Brčko-Gas Osiguranje d.d.	6.200.000,00	1000,00	6.200.000,00	1000,00
9.	Grafam d.d.	3.586.720,00	10,00	3.586.720,00	10,00
10.	Tesla d.d.	13.663.940,00	10,00	13.663.940,00	10,00
11.	Novi Bimeks d.d.	35.829.000,00	10,00	35.829.000,00	10,00
-	Laser d.d.	2.638.818,00	3,00	0,00	0,00
12.	Uzor d.d.	519.508,80	3,60	519.508,80	3,60
13.	MB Velma d.d.	1.348.300,00	10,00	1.348.300,00	10,00
14.	Tehnograđa d.d.	1.056.510,00	10,00	1.056.510,00	10,00
15.	Osiguranje-Garant d.d.	5.000.000,00	100,00	6.000.000,00	100,00
	UKUPNO	108.218.717,35		106.579.899,35	-

Izvor podataka: Registar izdavalaca papira od vrijednosti

U Registru izdavalaca papira od vrijednosti kod Komisije za papiре od vrijednosti Brčko distrikta BiH na dan 31.12.2020. godine upisano je 15 dioničkih društava sa ukupnom vrijednošću osnovnog kapitala u iznosu od 106.579.899,35 KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 1.638.818,00 KM ili 1,51%, koje proizilazi iz razlike vrijednosti kapitala dioničkog društva „Laser“ u iznosu od 2.638.818,00 KM, brisanog iz Registra izdavalaca i vrijednosti povećanja kapitala dioničkog društva „Osiguranje Garant“ u vrijednosti od 1.000.000,00 KM. Prosječna vrijednost osnovnog kapitala po dioničkom društvu u 2020. godini iznosi 7.105.326,62 KM. Nominalna vrijednost dionica u 2020. godini je ostala na istom nivou u odnosu na prethodnu godinu u svim dioničkim društvima.

Grafikon 1. Prikaz dioničkih društava prema veličini osnovnog kapitala na dan 31.12.2020. godine

4.1.1. Klasifikacija dioničkih društava prema veličini

U skladu sa Članom 32. Zakona o preduzećima, preduzeća se razvrstavaju na mala, srednja i velika prema broju zaposlenih, ostvarenom prihodu i prosječnoj aktivi iskazanoj u godišnjem obračunu za posljednju poslovnu godinu. Malo preduzeće predstavlja subjekt privređivanja, koji zadovoljava najmanje dva od sljedećih kriterija, da ima broj zaposlenih koji nije veći od 50, godišnji prihod niži od 2.800.000,00 KM i prosječnu vrijednost imovine na početku i na kraju poslovne godine manju od 1.400.000,00 KM. Srednje preduzeće treba da zadovoljava najmanje dva od sljedećih uslova, broj zaposlenih manji od 250, godišnji prihod niži od 11.000.000,00 KM i prosječna vrijednost imovine na početku i na kraju poslovne godine da nije veća od 5.500.000,00 KM. Veliko preduzeće predstavlja, preduzeće koje prevazilazi najmanje dva stava iz kriterija, koji važe za srednje preduzeće. Banka i osiguravajuće društvo u skladu sa navedenim Zakonom, po prirodi svoje djelatnosti, razvrstavaju se u velika preduzeća.

Tabela 2. Klasifikacija dioničkih društava prema ukupnom prihodu i ukupnoj aktivi u 2019.godini

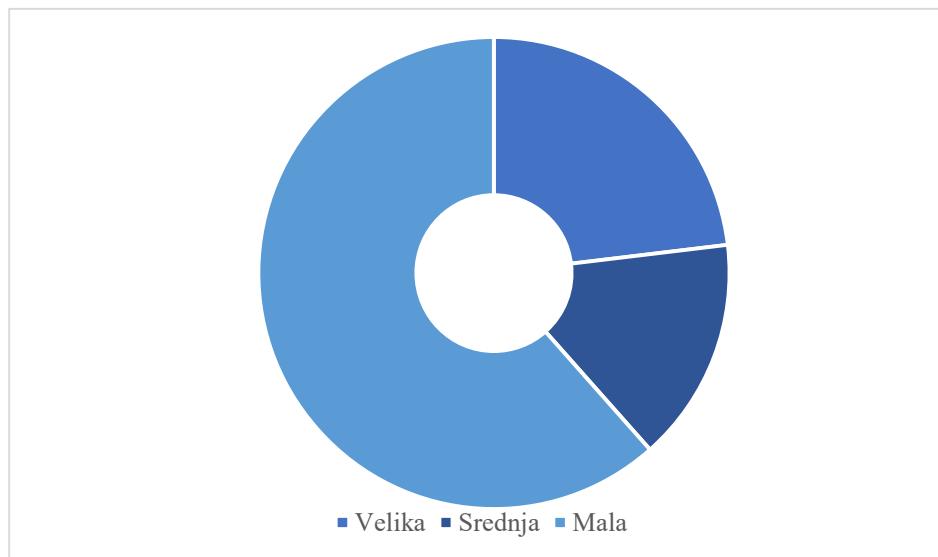
R.br.	Veličina d.d.	Broj	Ukupni prihod	%	Prosječna vrijednost aktive	%
1.	Velika	3	210.427.407	96,14	197.914.559	81,57
2.	Srednja	2	5.045.027	2,31	13.890.005	5,72
3.	Mala	8	3.384.895	1,55	30.836.451	12,71
	Ukupno	13	218.857.329	100,00	242.641.015	100,00

Izvor podataka: Finansijski izvještaji dioničkih društava

Podaci prikazani u tabeli broj 2, pokazuju da od ukupnog broja dioničkih društava prema kriterijima definisanim članom 32. Zakona o preduzećima Brčko distrikta BiH tri preduzeća

ili 23,10% spada u kategoriju velikih preduzeća, dva ili 15,38% predstavljaju srednja preduzeća, dok osam ili 61,54% dioničkih društava spada u grupu malih preduzeća. U strukturi ukupno ostvarenih prihoda u 2019. godini najveće učešće imaju velika dionička društva sa 210.427.407,00 KM ili 96,14%, dok se na srednja dionička društva odnosi 5.045.027,00 KM ili 2,31% ukupno ostvarenih pripoda, a na mala 3.384.895,00 KM ili 1,55%. Ukupna prosječna vrijednost aktive dioničkih društava u 2019. godini iznosila je 242.641.015,00 KM, od čega se 197.914.559,00 KM ili 81,57% odnosi na velika preduzeća, 30.836.451 ili 12,72% na mala preduzeća i 13.890.005,00 KM ili 5,71% na srednja preduzeća.

Grafikon 2. Prikaz broja dioničkih društava prema veličini

4.1.2. Dionički kapital prema porijeklu i pravnom statusu dioničara

Struktura dioničkog kapitala korporativnog sektora u Brčko distriktu BiH na osnovu raspoloživih podataka o kapitalu prema državi porijekla i prema pravnom subjektivitetu dioničara prikazana je u sljedećoj tabeli:

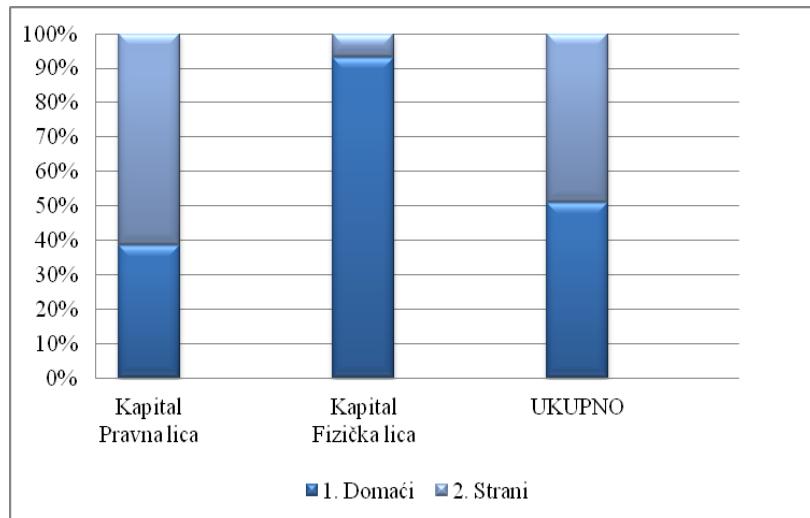
Tabela 3. Uporedni pregled dioničkog kapitala prema porijeklu i pravnom statusu dioničara na dan 31.12.2020. godine

Redni broj	Porijeklo kapitala	Kapital Pravna lica	%	Kapital Fizička lica	%	UKUPNO	%
1.	Domaći	29.590.292	36,36	23.479.335	93,18	53.069.627	49,79
2.	Strani	51.793.012	63,64	1.717.260	6,82	53.510.272	50,21
	UKUPNO	81.383.304	100,00	25.196.595	100,00	106.579.899	100,00

Izvor podataka: Registri Komisije za papire od vrijednosti

Podaci o strukturi dioničkog kapitala društava pokazuju da učešće domaćeg kapitala pravnih i fizičkih lica na dan 31.12.2020. godine iznosi 53.069.627,00 KM ili 49,79%, a udio stranog kapitala je u vrijednosti od 53.510.272 KM ili 50,21%. U ukupnoj vrijednosti kapitala pravnih lica od 81.383.304,00 KM, pravna lica sa područja BiH učestvuju sa 36,36%, dok je učešće pravnih lica iz drugih država 62,34%. Kapital u vlasništvu fizičkih lica u iznosu od 25.196.595 KM, sastoji se od 93,18% kapitala domaćeg porijekla i 6,82% stranog porijekla.

Grafikon 3. Prikaz dioničkog kapitala prema porijeklu i pravnom statusu dioničara na dan 31.12.2020. godine

4.1.3. Dionički kapital prema zemlji porijekla strateškog investitora

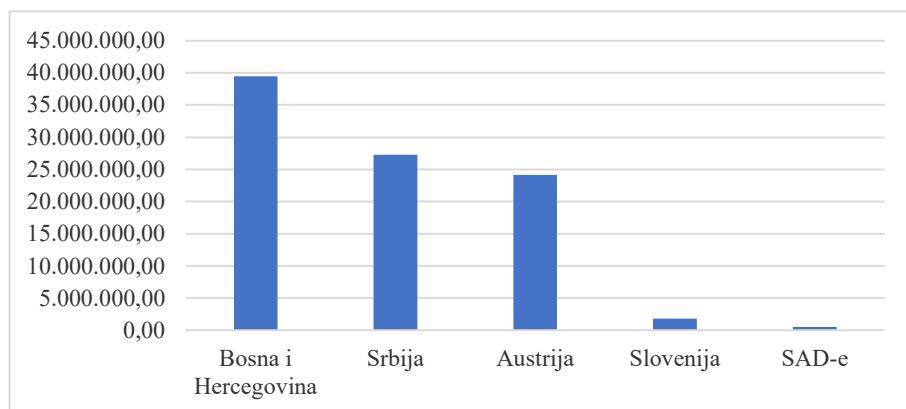
Struktura dioničkog kapitala ilustrovana u Tabeli broj 4. Pokazuje zastupljenost kapitala prema zemlji porijekla strateškog investitora. Na dan 31.12.2020. godine, najveću zastupljenost u ukupnom dioničkom kapitalu imaju domaći većinski dioničari iz Bosne i Hercegovine sa 42,37%, zatim iz Republike Srbije 29,34%, Republike Austrije 25,92%, Republike Slovenije 1,88 i SAD 0,49%.

Tabela 4. Dionički kapital prema zemlji porijekla strateškog investitora

Redni broj	Zemlja porijekla strateškog investitora	Vrijednost kapitala	%
1.	Bosna i Hercegovina	39.436.530,00	42,37
2.	Srbija	27.305.430,00	29,34
3.	Austrija	24.125.180,00	25,92
4.	Slovenija	1.748.000,00	1,88
5.	SAD	457.830,00	0,49
	UKUPNO	93.072.970,00	100,00

Izvor : Registar papira od vrijednosti

Grafikon 4. Dionički kapital prema zemlji porijekla strateškog investitora

4.1.4. Dionički kapitala po sektorima privređivanja dioničkih društava

Podaci u narednoj tabeli ilustruju zastupljenost dioničkog kapitala po vrstama djelatnosti dioničkih društava. Na dan 31.12.2020. godine, najveću zastupljenost u ukupnom kapitalu imaju društva iz prehrambene djelatnosti 57,48%. Sektor osiguranja je zastupljen sa 11,45%, potom građevinarstvo sa 10,15%, trgovina sa 1,75%, dok je zastupljenost ostalih proizvodnih i uslužnih djelatnosti 19,17%.

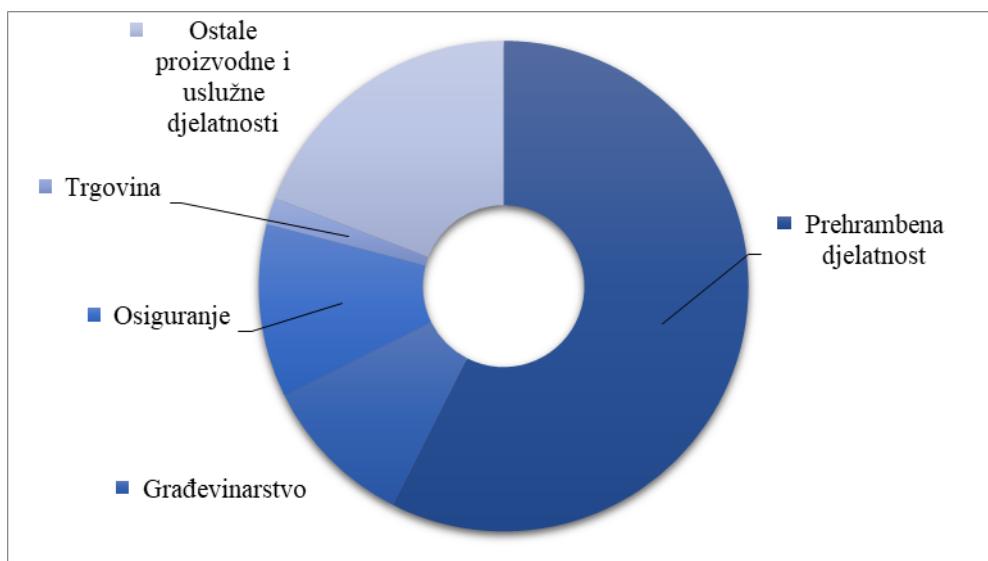
Tabela 5. Uporedni pregled dioničkog kapitala po sektorima privređivanja dioničkih društava na dan 31.12.2020. godine

Redni broj	Vrsta djelatnosti	Vrijednost kapitala	%
1.	Prehrambena djelatnost	61.260.680,00	57,48
2.	Građevinarstvo	10.818.920,00	10,15
3.	Osiguranje	12.200.000,00	11,45
4.	Trgovina	1.867.809,00	1,75
5.	Ostale proizvodne i uslužne djelatnosti	20.432.490,00	19,17
	UKUPNO	106.579.899,00	100,00

Izvor podataka: Registar izdavalaca papira od vrijednosti

Dionički kapital privrednih društava je raspoređen u skladu sa registrovanom djelatnošću na pet sektora privređivanja, prehrambeni, građevinarstvo, osiguranje, trgovina i ostale djelatnosti. Najveći broj dioničkih društava četiri, ima registrovani građevinski djelatnost, prehrambenu djelatnost ima registrovano tri društva, djelatnost osiguranja dva društva, trgovinu tri i ostale proizvodne i uslužne djelatnosti dva društva. Prehrambeni sektor obuhvata dionički kapital privrednih društava Bimal d.d, Žitopromet d.d i Biljana d.d. Sektor građevinarstva objedinjuje dionički kapital društava Galax-Niskogradnja d.d, Izgradnja d.d, IBD d.d i Tehnograđa d.d. Dionički kapital sektora osiguranja uključuje dionički kapital osiguravajućih društava Brčko-Gas Osiguranje d.d i Osiguranje-Garant d.d. Sektor trgovine sadrži dionički kapital društava PSC-Babić d.d, Uzor d.d i MB Velma d.d. Ostale proizvodne i uslužne djelatnosti obuhvataju dionički kapital dva privredna društva Grafam d.d i Tesla d.d.

Grafikon 5. Prikaz dioničkog kapitala po sektorima privređivanja dioničkih društava na dan 31.12.2020. godine

4.1.5. Promjene na dioničkom kapitalu

U posmatranom periodu dionički kapital se mijenjao u skladu sa dinamikom i obimom izdavanja papira od vrijednosti po osnovu investiranja, ostvarenim rezultatima u poslovanju dioničkih društava i odlukama organa upravljanja o rasporedu rezultata poslovanja. U narednoj tabeli dat je pregled promjena na kapitalu, povećanja kapitala i smanjenja kapitala po godinama.

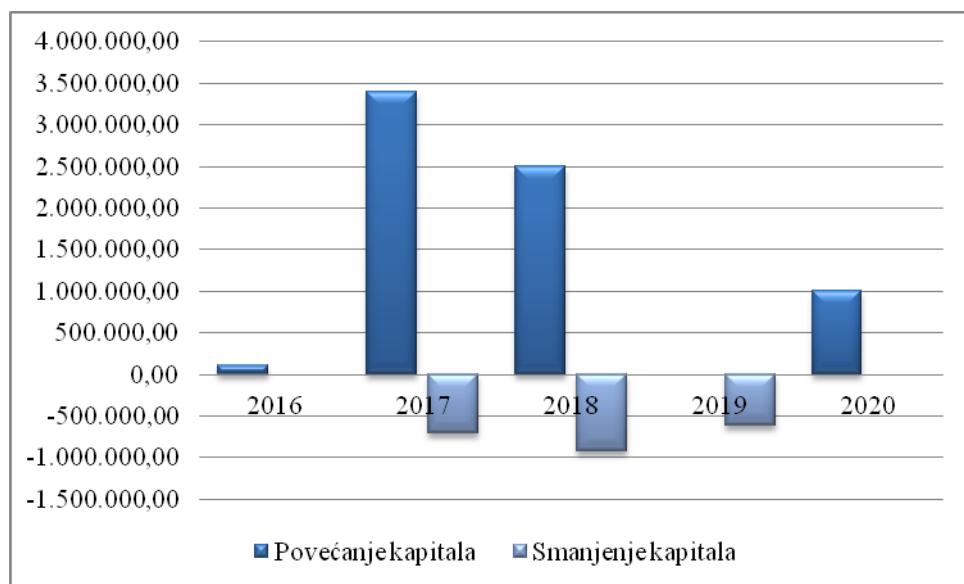
Tabela 6. Uporedni pregled promjena na dioničkom kapitalu u periodu 2016.-2020.godina

R. broj	Promjene	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupno
1.	Povećanje kapitala	103.300,00	3.393.370,00	2.500.000,00	0,00	1.000.000,00	6.996.670,00
2.	Smanjenje kapitala	0,00	-703.684,80	-923.571,20	-615.724,20	0,00	-2.242.980,20
	Ukupno	103.300,00	2.689.685,20	1.576.428,80	-615.724,20	1.000.000,00	4.753.689,80

Izvor podataka: Registrar izdavalaca papira od vrijednosti

Vrijednost promjena na dioničkom kapitalu u posmatranom periodu po osnovu investiranja i povećanja kapitala iznosi 6.996.670,00 KM, a po osnovu smanjenja 2.242.980,20 KM. Neto povećanje kapitala iznosi 4.753.689,80 KM. Navedeni podaci pokazuju da je najveći obim povećanja dioničkog kapitala ostvaren u 2017. godini u vrijednosti od 3.393.370,00 KM, kao rezultat investiranja u poslovanje putem izdavanja dionica, a najveći obim smanjenja, ostvaren je 2018. godine u ukupnom iznosu od 923.571,20 KM i posljedica je ostvarenih negativnih poslovnih rezultata dioničkih društava, odnosno pokrića ostvarenih gubitaka na teret kapitala društva. Najveće neto povećanje kapitala u iznosu od 2.689.685,20 KM je ostvareno u 2017. godini, a najmanje u 2016. godini u iznosu od 103.300,00 KM.

Grafikon 6. Prikaz promjena na dioničkom kapitalu u periodu 2016.-2020. godina

Struktura korporativnih aktivnosti vezanih za promjene na dioničkom kapitalu u posmatranom periodu pokazuje da se na povećanje kapitala odnosi 6.996.670,00 KM ili 75,72%, a na smanjenje kapitala 2.242.980,20 KM ili 24,28%, što ukazuje da se dionički kapital u posmatranom periodu dva puta više povećao, nego što je ostvareno smanjenje kapitala.

4.1.6. Izdavanje papira od vrijednosti

Prema prikazanim podacima u tabeli broj 7 na dan 31.12.2020.godine, ukupan broj odobrenih izdavanja papira od vrijednosti po svim vrstama, osnivačka izdavanja, izdavanja po osnovu investiranja, smanjenja kapitala i izdavanja po osnovu spajanja i pripajanja dioničkih društava je 77 izdavanja.

Tabela 7. Uporedni pregled ukupnog obima izdavanja papira od vrijednosti po vrstama na dan 31.12.2020. godine

Red. broj	Vrsta izdavanja	Broj izdavanja	Vrijednost izdavanje u KM	%
1.	Sukcesivno osnivanje dioničkih društava kojima su prethodila društvena-državna preduzeća	23	84.171.180,00	40,40
2.	Simultano osnivanje dioničkih društava kojima nisu prethodila neka druga preduzeća	3	6.250.000,00	3,00
3.	Konverzija investicija u dionički kapital sukcesivno osnovanih dioničkih	31	79.460.500,00	38,14
4.	Investicije u simultano osnovana dionička društva	8	8.701.300,00	4,18
5.	Smanjenje kapitala zbog pokrića gubitaka u poslovanju	10	22.342.281,00	10,72
6.	Poslovne kombinacije dioničkih društava	2	7.418.440,00	3,56
	UKUPNO	77	208.343.701,00	100,00

Izvor podataka: Registar izdavalaca papira od vrijednosti

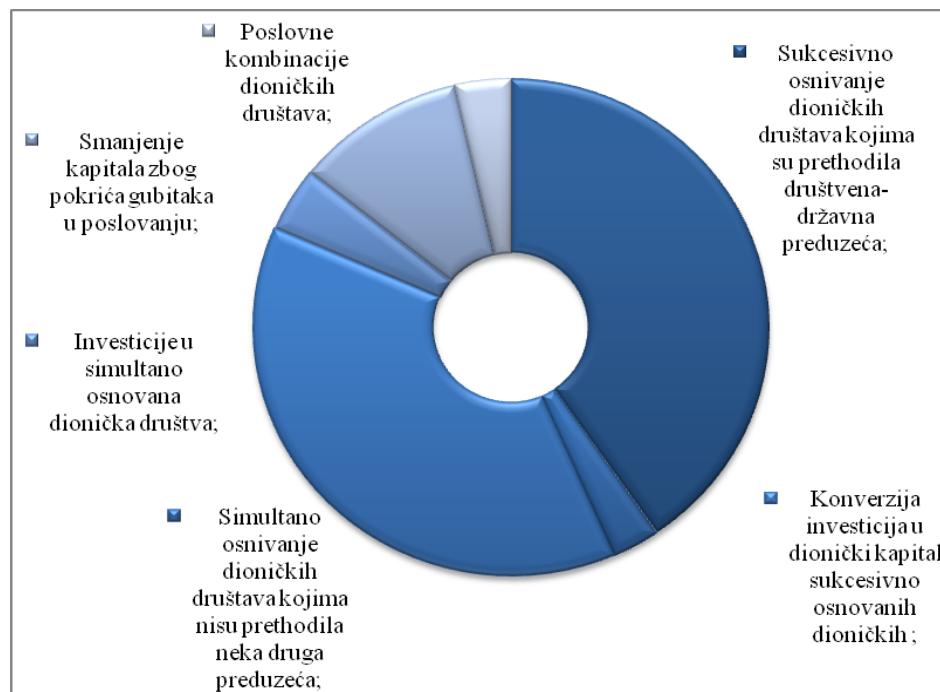
U strukturi ukupnih izdavanja papira od vrijednosti na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 208.343.701,00 KM najveće učešće imaju izdavanja papira od vrijednosti prilikom sukcesivnog osnivanja dioničkih društava kojima su prethodila društvena-državna preduzeća u iznosu od 84.171.180,00 KM ili 40,40 %. Ova vrsta izdavanja predstavljala je ugovornu transformaciju društvenog, odnosno državnog kapitala u privatni, koju nije pratilo tok svježeg novca i njegovo pretvaranje u dionički kapital, tako da ovom emisijom nisu obezbijeđeni uslovi dodatnog formiranja kapitala i ubrzanja razvoja dioničkih društava.

Izdavanjem papira od vrijednosti po osnovu konverzije uglavnom ugovornih investicija u stvarima i novcu u dionički kapital sukcesivno osnovanih dioničkih društava u iznosu od 79.460.500,00 KM ili 38,14% za poznatog kupca, većinske dioničare, nije osiguran u potrebnoj mjeri rast i razvoj dioničkih društava. Svrha ove vrste izdavanja jeste povećanje kontrolnog paketa dionica, a ne dalja prodaja, čime se nastojao izbjegći rizik konkurentskog preuzimanja i gubljenja kontrole upravljanja nad dioničkim društvima.

Na izdavanja papira od vrijednosti prilikom simultanog osnivanja dioničkih društava kojima nisu prethodila neka druga preduzeća odnosi se 6.250.000,00 KM ili 3,00%, a na izdavanja papira od vrijednosti po osnovu formiranja dodatnog kapitala putem novih finansijskih ulaganja odnosi se 8.701.300,00 KM ili 4,18%. Ova izdavanja papira od vrijednosti imaju interni karakter i podrazumijevaju ulazak svježeg novca u dioničko društvo i njegovo pretvaranje u kapital.

Realizovana izdavanja papira od vrijednosti po osnovu smanjenje kapitala zbog pokrića gubitaka u poslovanju iznose 22.342.281,00 KM ili 10,72%, a provedena su smanjenjem broja dionica ili smanjenjem nominalne vrijednosti dionica u vrijednosti nastalog gubitka u poslovanju koji se pokriva na teret kapitala. Izdavanja po osnovu poslovnih kombinacija dioničkih društava su ostavrena u iznosu od 7.418.440,00 KM ili 3,56% i odnose se na provedena spajanja i pripajanja dioničkih društava.

Grafikon 7. Prikaz izdavanje papira od vrijednosti prema vrsti i obimu na dan 31.12.2020. godine

5. OSNOVNE KARAKTERISTIKE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I KORPORATIVNE STRUKTURE

5.1. Koncentracija kapitala i upravljanje dioničkim društvima

Upravljanje dioničkim društvima i donošenje ključnih odluka u poslovanju, zasnovano je na visini učešća u strukturi vlasništva, koje je određeno članom 249. i članom 287. Zakona o preduzećima, kroz institut potrebne dvotrećinske većine zastupljenih dionica s pravom glasa i članom 8. Zakona o privatizaciji preduzeća u Brčko distriktu BiH, kroz institut prodaje 67,00% kapitala preduzeća, čime je obezbijeđena dominantna pozicija u vlasničkoj strukturi i upravljanju. Navedenim pravnim normama je uspostavljena visoka početna koncentracija vlasništva nad kapitalom, čime je definisana pozicija nosilaca odlučivanja i upravljanja, zasnovana na rasporedu kapitala na većinski kontrolni paket od 67,00% dionica i manjinski paket od 33,00% dionica.

Početni stepen koncentracije dioničkog kapitala od 67,00% imao je tendenciju daljnog povećanja kroz, zatvoreno izdavanja papira od vrijednosti po osnovu investiranja, kupoprodaje papira od vrijednosti na sekundarnom trgovinu, preuzimanja dioničkih društava i poslovnih kombinacija spajanja i pripajanja, što je rezultiralo povećanjem stepena koncentracije kapitala u dioničkim društvima na 87,30%. Dionička društva iz sektora osiguranja imaju potpunu koncentraciju kapitala uspostavljenu samim osnivanjem tih dioničkih društava. Dostignuti stepen koncentracije vlasništva nad dioničkim kapitalom je obezbjedio potrebne uslove efikasnijeg korporativnog upravljanja i postizanje većeg kvaliteta ekonomije poslovanja.

Dinamika koncentracije vlasništva nad kapitalom u periodu 2016.-2020. godina je prikazana u narednoj tabeli i grafikonu:

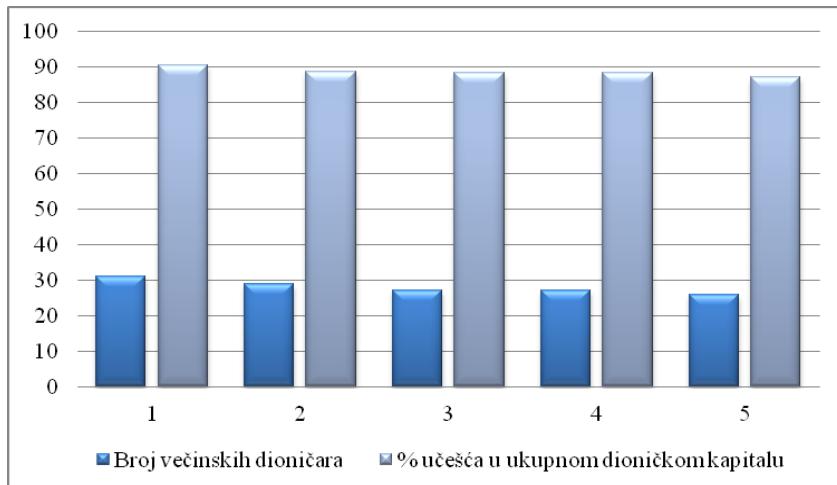
Tabela 8. Koncentracija dioničkog kapitala u periodu 2016.-2020. godina

Godina	Broj većinskih dioničara	Vrijednost kapitala	% učešća u ukupnom dioničkom kapitalu
2016	31	104.718.687,00	90,50
2017	29	100.735.577,00	88,60
2018	27	95.711.788,00	88,40
2019	27	95.711.788,00	88,40
2020	26	93.072.970,00	87,30

Izvor podataka: Registar papira od vrijednosnih

Podaci u tabeli broj 8 pokazuju trend smanjenja vrijednosti dioničkog kapitala, broja većinskih dioničara i stope vlasničkog učešća većinskih dioničara u dioničkom kapitalu. Kretanje navedenih pokazatelji karakteriše različit intenzitet smanjenja. Dionički kapital većinskog paketa dionica bilježi pad od 11,00%. Broj vlasnika većinskog paketa dionica se smanjio za 16%, a procenat učešća većinskog paketa dionica se takođe smanjio za 3,20%. Stepen koncentracije pokazuje da u 2020. godini 26 većinskih dioničara raspolaže sa 93.072.970,00 KM ukupnog dioničkog kapitala ili 87,30%, što prosječno po dioničaru iznosi 3.579.729 KM, a u 2016. godini 31 većinski dioničar je raspolaže sa 104.718.687,00 KM ukupnog dioničkog kapitala ili 90,50%, što prosječno po dioničaru iznosi 3.378.022,00 KM. Prosječna vrijednost kapitala kojom raspolaže većinski dioničar se povećala za 201.707,00 KM ili za 6,00%.

Grafikon 8. Koncentracija dioničkog kapitala u periodu 2016.-2020. godina

Stvoreni uslovi za razvoj efikasnijeg korporativnog upravljanja nisu iskorišteni od strane upravljačkih struktura, jer se nije razvila potrebna svijest o značaju i mogućnostima finansiranja poslovanja i razvoja putem tržišta kapitala. Usporen proces promjene strukture izvora finansiranja, na štetu formiranja dodatnog dioničkog kapitala, najvećim dijelom je postao ograničenje uspješnog poslovanja i razvoja. Finansiranje poslovanja pozajmljenim izvorima slabi poziciju svih dioničara, a naročito poziciju manjinskih, jer smanjuje interes potencijalnih kupaca za dionice manjinskog paketa, koje ne daju mogućnost značajnijeg učešća u odlučivanju i upravljanju dioničkim društвом.

Uslovi portfolio investiranja, kao rezultat modela vlasničke transformacije i kvaliteta instrumenata tržišta kapitala kreiranih u tom procesu, odredili su u osnovi zatvoreni koncept korporativnog upravljanja sa visokim stepenom koncentracije vlasništva, dominantnom pozicijom malog broja većinskih dioničara u strukturi kapitala na jednoj strani i minornom pozicijom velikog broja manjinskih dioničara na drugoj strani, kao i finansiranje ionako smanjenog obima poslovanja putem pozajmljenih izvora, a ne putem vlastitih, izdavanjem papira od vrijednosti.

Navedena obilježja korporativnog upravljanja i dužnička struktura izvora finansiranja, zasnovana na pozajmljenim sredstvima od depozitnih finansijskih institucija i postojećim cijenama korištenja pozajmljenog kapitala, proizvodi veće troškove finansiranja poslovanja i vrši snažan pritisak na prihode i rezultate poslovanja dioničkih društava, što nije obilježje finansiranja putem instrumenata tržišta kapitala. Navedeni način finansiranja poslovanja i razvoja uz relativno visok nivo cijena korištenja pozajmljenih sredstava umanjuje ukupne rezultate poslovanja dioničkih društava i mogućnosti ostvarenja prava i interesa dioničara, kroz očekivane prinose po osnovu vlasništva na dioničkom kapitalu.

5.2. Korporativna struktura

5.2.1. Osnovna obilježja uprave dioničkih društava

Komisija za papire od vrijednosti vodi evidenciju lica ovlaštenih za zastupanje i članova nadzornih odbora u dioničkim društvima. Odredbama Zakona o preduzećima uređeno je imenovanje uprave i članova nadzornog odbora dioničkog društva. Članom 223. određeno je da Skupština odlučuje o imenovanju i smjeni članova nadzornog odbora, a članom 191. stavom 1. navedenog zakona definisano je da nadzorni odbor imenuje članove i predsjednika uprave na period od najviše pet (5) godina, uz neograničenu mogućnost ponovnog

imenovanja. Također, članom 187. stavom 4. Zakona propisana ograničavajući uslovi za imenovanje člana uprave, a članom 204. navedenog zakona takođe su propisani ograničavajući uslovi za člansvo u nadzornom odboru.

Članom 4. tačkom 5. Pravilnika o načinu upisa i vođenju registra izdavalaca papira od vrijednosti kod Komisije za papire od vrijednosti određeno je da prijavu za upis podataka o članovima uprave i nadzornog odbora podnosi izdavalac.

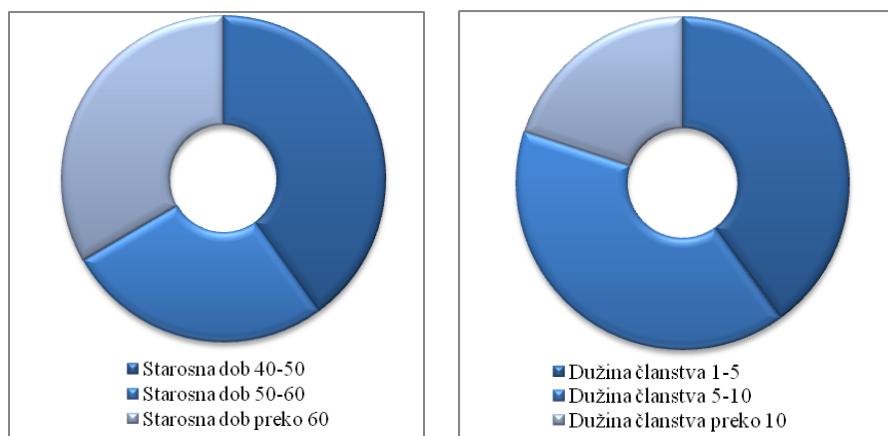
Tabela 9. Starosna dob i period obavljanja funkcije na dan 31.12.2020. godine

Redni broj	Funkcija	Broj izvršilaca	Starosna dob			Period obavljanja funkcije		
			40-50	50-60	preko 60	1 - 5	5 - 10	preko 10
1.	Direktor	15	6	4	5	6	6	3

Izvor podataka: Registar izdavalaca papira od vrijednosti

Na dan 31.12.2020. godine prema podacima u evidenciji lica ovlaštenih za zastupanje i članova nadzornih odbora u dioničkim društvima, struktura lica ovlaštenih za zastupanje, odnosno direktora u 15 dioničkih društava, pomjerena je prema starosnoj dobi preko 50 godina. Od 15 direktora, 6 osoba ili 40,00% na ovim upravljačkim funkcijama je u starosnoj dobi od 40-50 godina, 4 osobe ili 26,67% potпадa pod kategoriju između 50 i 60 godina, a preko 60 godina starosti na funkciji direktora je 5 osoba ili 33,33%. Funkciju direktora od jedne do pet godina obavlja 6 osoba, od 5-10 godina, također 6 osoba, a preko 10 godina 3 osobe. Prikazani podaci starosne dobi ukazuju na činjenicu da preko 50,00% inokosnih organa upravljanja u dioničkim društvima spada u starosnu dob preko 50 godina sa vremenskim periodom vršenja funkcije preko 10 godina. Stanje korporativne strukture i rezultati upravljanja dioničkim društvima ukazuju na potrebu afirmacije ključnih profesionalnih kompetencija i sposobnosti oblikovanja vizije korporativnog razvoja, kod nosilaca funkcije poslovnog upravljanja, kao i sposobnosti sagledavanja postojećih regionalnih i globalnih ekonomskih kretanja, spremnost za uvođenje promjena u poslovanju koje nameću promjene u bližem i širem ekonomskom okruženju, sposobnost koncipiranja adekvatne poslovne politike u traženju kvalitetnijih rješenja u poslovanju i sposobnost razumijevanja ekonomskih instrumenata i njihove upotrebe u cilju poboljšanja funkcionisanja dioničkih društava.

Grafikon 9. Starosna dob i period obavljanja funkcije na dan 31.12.2020. godine

5.2.2. Osnovna obilježja nadzornog odbora dioničkih društava

Na dan 31.12.2020. godine, prema pokazateljima iz tabele broj 10 proizilazi, da je od 15 osoba izabranih na poziciju predsjednika nadzornog odbora u dioničkim društvima 5 osoba ili 33,33% u starosnoj dobi od 30-50 godina, najveći broj njih, odnosno 6 je starosne dobi od 50-60 godina ili 40,00%, a četiri osobe ili 26,66% su starosne dobi preko 60 godina. Funkciju predsjednika nadzornog odbora u periodu od jedne do četiri godine obavlja jedna osoba ili 6,67%, od 4-8 godina 6 osoba ili 40,00% i preko 8 godina 8 osoba ili 53,33%. Podaci o članovima nadzornog odbora pokazuju da je 31 član gotovo ravnomjerno raspoređen u tri starosne kategorije, dok je najveći broj članova njih 26 duže od 4 godine u statusu člana u nadzornim odborima dioničkih društava.

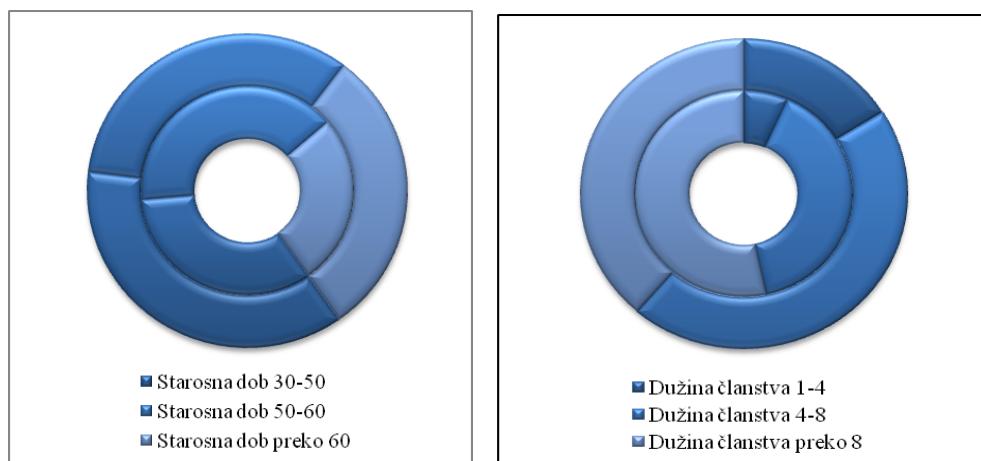
Tabela 10. Starosna dob i dužina članstva na dan 31.12.2020. godine

Red. broj	Funkcija	Broj izvršilaca	Starosna dob			Dužina članstva		
			30-50	50-60	preko 60	1 - 4	4-8	preko 8
1.	Predsjednik NO	15	5	6	4	1	6	8
2.	Članovi NO	31	11	10	9	5	14	12

Izvor podataka: Registrar izdavalaca papira od vrijednosti

Obzirom na ključnu ulogu nadzornog odbora u upravljanju dioničkim društvima, dosadašnji rezultati upravljanja i poslovanja pokazuju da načinu odabira i kompetencijama članova ovog organa upravljačke strukture nije posvećivana potrebna pažnja. U većini slučajeva evidentno je odsustvo potrebne stručnosti, sposobnosti razumijevanja rezultata poslovanja, pokazatelja sadržanih u planovima, izvještajima, analizama, elaboratima, studijama, strategijama i drugom izvještajnom i plansko-analitičkom dokumentacijom. Pored toga prisutno je i slabo poznavanje prirode djelatnosti i poslovnih procesa koji se odvijaju u dioničkom društvu, kao posljedica neposjedovanja potrebne poslovne prakse kod članova nadzornog odbora, što neposredno utiče na sposobnost sagledavanja poslovnih problema i nuđenje adekvatnih rješenja, kao i razvoj društveno odgovornog poslovanja i dr.

Grafik 10. Starosna dobi i dužina članstva na dan 31.12.2020. godine

5.3. Primjena standarda korporativnog upravljanja

U cilju sagledavanja primjene Standarda korporativnog upravljanja dioničkim društvima u Brčko distriktu BiH, zasnovanim na OECD-e principima korporativnog upravljanja, koji podrazumijevaju visoke zahteve za transparentnošću ukupnog poslovanja dioničkih društava i osiguranje povjerenja dioničara i investitora, radi kvalitetnijeg pozicioniranja dioničkih društava na tržištu kapitala, Komisija je u izvještajnom periodu provela istraživanja primjene standarda korporativnog upravljanja anketiranjem dioničkih društava na području Brčko distrikta BiH. Primjena standarda ne predstavlja zakonsku obavezu, ali su jednakovazni kao i računovodstveni ili revizorski standardi.

Tabela 11. Primjena standarda korporativnog upravljanja

Red. broj	Elementi korporativnog upravljanja	Procenat primjene
1.	Primjena OECD ili vlastitih standarda	37,50
2.	Finansijsko izvještavanje	75,00
3.	Internet stranica	62,50
4.	Objavljivanje podataka o dionicama u vlasništvu članova uprave	37,50
5.	Društva sa četiri člana Uprave	12,50
6.	Društva sa jednim članom Uprave	37,50
7.	VSS za člana Uprave	62,50
8.	VSS za člana Nadzornog odbora	75,00
9.	Žene u Nadzornom odboru	62,50
10.	Interni propis o radu Uprave	50,00
11.	Informisanje o članovima Nadzornih odbora i s njima povezanih osoba	62,50
12.	Izvještavanje o realizaciji planiranih aktivnosti Nadzornog odbora	50,00
13.	Podaci o uspješnosti poslovanja se uključuju u Izvještaj Nadzornog odbora	62,50
14.	Nagrađivanje članova Nadzornog odbora prema Statutu ili Odluci	37,50
15.	Isplata naknada članovima Nadzornog odbora	25,00
16.	Isplata dividende	25,00
17.	Interna revizija	37,50
18.	Eksterna revizija	100,00
19.	Odbor za reviziju	12,50
20.	Uključivanje interesa stakeholdera u odlučivanju	75,00
21.	Specijalna pravila za stakeholdere	12,50
22.	Manjinski dioničari u Nadzornom odboru	75,00

Istraživanje obuhvata period od 01.01.-31.12.2020. godine i realizovano je u nekoliko faza: definisanje istraživanja, priprema anketnog upitnika, slanje ankete ciljnoj skupini, prikupljanje podataka, obrada i analiza podataka i pisanje izveštaja istraživanja. Anketa je koncipirana najčešćim brojem zatvorenih pitanja, sa ponuđenim odgovorima sa potvrđnim ili odričnim izjašnjavanjem u sedam međusobno povezanih grupa pitanja. Grupe pitanja se odnose na transparentnost poslovanja, skupštinu društva, nadzorni odbor, upravu, reviziju i mehanizme interne kontrole, društvenu odgovornost i posvećenost standardima korporativnog upravljanja. Istraživanjem je obuhvaćeno 13 od 15 pravnih osoba ili 86,70%, koje su registrirane kao dionička društva na području Brčko distrikta BiH i u nadležnosti su Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH. Izostavljena su preduzeća u stečaju i neaktivna preduzeća.

Analiza dobijenih podataka provedenim anketiranjem je pokazala da 37,50% društava iz uzorka ima vlastite standarde korporativnog upravljanja zasnovane na kodeksu korporativnog upravljanja i da objavljuje usklađenosć djelovanja sa istim, dok skoro dvije trećine društava nije odgovorilo na ova pitanja. Rezultati analize pokazuju da se jedna trećina društava iz uzorka vodi standardima transparentnosti, osim u dijelu objavljivanja informacija i izveštaja koji se odnosi na zakonsku obavezu, gdje je postotak primjene načela 75,00-100,00%. Internetske stranice ima 62,50% dioničkih društava iz ankete.

Podatke o vrijednosnim papirima koji se nalaze u vlasništvu članova uprave objavljuje 37,50%. Faktore rizika, takođe utvrđuje i javno objavljuje 37,50% društava. Broj članova uprave je određen u skladu sa Zakonom o preduzećima, organizacionom strukturu i definisanim politikom upravljanja dioničkim društvima. U jednom dioničkom društvu ili 12,50% upravu društva čine četiri člana, što ujedno čini i najveći broj članova, a u tri društava (37,50%) upravu predstavlja jedan član. U 62,50% društava, članovi uprave posjeduju visoku stručnu spremu, a zvanje doktora znanosti ima jedan član uprave.

Broj članova nadzornog odbora su tri člana u svim anketiranim društvima, što ujedno predstavlja i zakonski minimum. Visoku stručnu spremu posjeduje 75,00% članova nadzornih odbora, a jedan član posjeduje titulu doktora znanosti. Zastupljenost žena u upravi i nadzornom odboru je 62,50%.

Prema Standardima korporativnog upravljanja rad uprave treba da sadrži pravila postupanja, pravila za rješavanje sukoba interesa, pravila djelovanja i ciljeve, podatke o članovima uprave, način sazivanja i vođenja sjednica, donošenje odluka te saradnju sa nadzornim odborom. Uprava može donijeti poslovnik o radu ako ta pitanja nisu uređena statutom. Takođe, statutom može biti regulisano da poslovnik o radu donosi nadzorni odbor. Analiza ankete je pokazala da 50,00% anketiranih društava ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave ili statutom regulisan rad uprave), 25,00% društava nema određena pravila za rad uprave, dok se 25,00% nije izjasnilo po ovom pitanju. Uspostavljena zaštita prava svih dioničara je u 75,00% društava, dok je sistem unutarnje kontrole i upravljanja rizicima uspostavljen u 62,50% anketiranih društava. Saradnja sa nadzornim odborima je u 87,50% anketiranih uzoraka.

Nadzorni odbor predstavlja ključni organ korporativnog upravljanja koji kontroliše, prati, nadgleda poslovanje društva i obavlja niz drugih aktivnosti vezanih za korporativno upravljanje i izveštavanje. Informacije o poslovima članova nadzornih odbora i sa njima povezanih lica objavljuje 62,50% anketiranih ispitanika, što bi se moglo tretirati kao nezadovoljavajuća praksa, s obzirom da je potpuna i pravovremena informiranost dioničara i drugih stakeholders važan segment korporativnog upravljanja. Za 50,00% uprave anketiranih društava područje realizacije planiranih aktivnosti i izveštavanja o istom je važno, dok je

ocjena ukupne usječnosti poslovanja i rada društva uključena u izvještaj nadzornog odbora u 62,50%. Kriteriji za nagrađivanje nisu definisani ni statutom ni odlukom skupštine niti na neki drugi način kod 62,50% ispitanika, a čak 75,00% društava ne isplaćuje naknadu članovima nadzornog odbora. Raspodjela dividende je realizovana u društвima iz sektora osiguranja.

Revizija i unutarnja kontrola su glavni mehanizmi regulacije poslovanja unutar društva. Zadaća internih revizora, prema kodeksu korporativnog upravljanja, je praćenje i provjera poštovanja propisa i smjernica. Ukupno 62,50% društava navelo je kako nemaju uspostavljen sistem interne revizije u društву. Društva koja imaju uspostavljen sistem interne kontrole uglavnom dolaze iz sektora osiguranja (40,00%). Sva društva iz uzorka su se izjasnila da imaju eksternog revizora, što je ujedno i njihova zakonska obaveza, i nijedno anketirano društvo nije navelo da postoji interesna povezanost eksternog revizora društva sa samim društвom. Odbor za reviziju ima u 12,50%, odnosno jedno društvo se izjasnilo da ima odbor za reviziju.

Društvena odgovornost preduzeća utvrđena Smjernicama Europske komisije, čija primjena je na dobrovoljnном principu, podrazumijeva koncipiranje poslovne politike društava i njene realizacije uz uvažavanje zahtjeva održivog razvoja svih ostalih segmenata društva, a prije svega zaštite životne okoline. Upravljanje poslovanjem treba da je zasnovano na ekonomskim principima, ali i na društvenoj i ekološkoj odgovornosti. Na pitanje da li se prilikom donošenja odluka uzimaju u obzir interesi svih zainteresiranih strana, 75,00% učesnika ankete je odgovorilo potvrđeno. Međutim, samo 12,50% ima utvrđena specifična pravila vezana za interes svih stakeholder-a. U 75,00% anketiranih društava manjinski dioničari imaju svog člana u nadzornom odboru.

Dobijeni pokazatelji analize na osnovu anketom prikupljenih podataka nameću zaključak da je praksa korporativnog upravljanja dioničkih društava na području Brčko distrikta BiH prilično nerazvijena i da ostavlja dosta prostora za pobošanje u svim njenim segmentima. Unaprijeđenje kvaliteta korporativnog upravljanja kroz transparentno poslovanje u svim segmentima poslovanja preduzeća, pružanje potpunih informacija dioničarima i investitorima, osiguranje jednakе mogućnosti pristupa informacijama svim zainteresiranim stranama i otklanjanje informacione asimetrije, kao i poštivanje ostalih principa iz standarda korporativnog upravljanja, od velikog je značaja za ekonomije u razvoju, kao što je ekonomija Brčko distrikta BiH i Bosne i Hercegovine, jer stvara uslove za jačanje povjerenja dioničara i investitora, povećanje konkurentnosti i uspešnosti poslovanja dioničkih društava.

6. PREUZIMANJE DIONIČKIH DRUŠTAVA

6.1. Funkcija Komisije u postupku preuzimanja

Komisija obavlja nadzor nad provođenjem postupka preuzimanja dioničkih društava i u skladu sa Zakonom o preuzimanju dioničkih društava može rješenjem:

- obustaviti postupak preuzimanja i poništiti ponudu za preuzimanje u slučaju kada ponudilac ne postupi u skladu sa aktom Komisije, kao i u slučaju kada se radi o nepravilnostima koje je prouzrokovao ponudilac i koje nije moguće otkloniti,
- utvrditi postojanje obaveze objavlјivanja ponude za preuzimanje i provođenja postupka preuzimanja u slučaju kada fizičko ili pravno lice koje je obvezno provesti postupak ponude za preuzimanje to ne učini u zakonskom roku,
- odrediti ograničenja, odnosno zabranu sticaocu i licima s kojima zajedno djeluje, daljnju kupovinu, odnosno sticanje papira od vrijednosti koji su predmet ponude osim na način koji je propisan Zakonom o preuzimanju.

Preuzimanje dioničkih društava je realizovano u vrijednosti od 1.102.161,08 KM i preuzete su dionice od 1.499 dioničara. Od toga je ponudu za preuzimanje prihvatio 100 dioničara i u postupku preuzimanja javnom ponudom preuzeta vrijednost dionica iznosi 322.677,40 KM. U postupku prinudnog otkupa izvršen je prenos dionica od 1.399 manjinskih dioničara u vrijednosti od 779.483,68 KM. Najviša prodajna cijena po dionici postignuta je u postupku preuzimanja dioničkog društva „Bimal“ Brčko 8,35 KM, što predstavlja 83,50% nominalne vrijednosti dionice, a najniža 1,00 KM ili 10% nominalne vrijednosti u postupku preuzimanja dioničkog društva „Laser“, Brčko u 2019. godini.

6.2. Informisanje u postupku preuzimanja

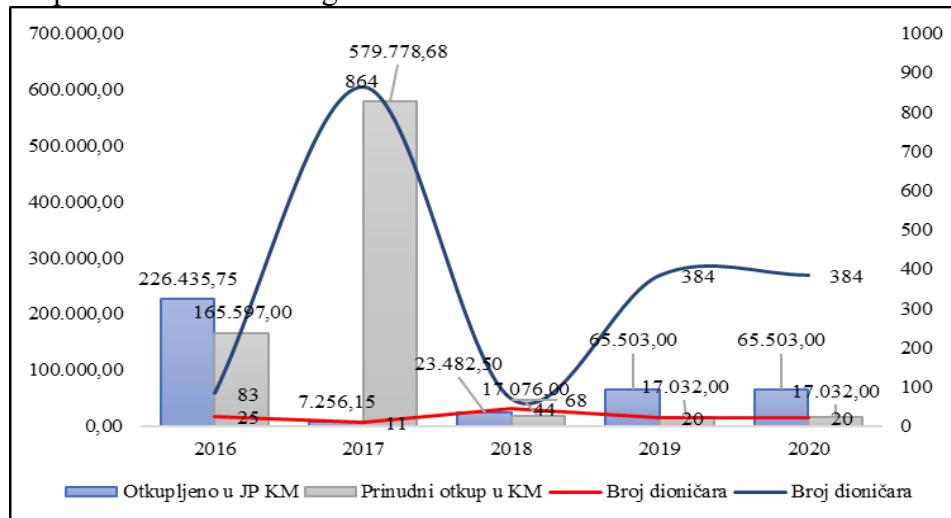
Odredbama Zakona o preuzimanju dioničkih društava su propisani uslovi u kojima je sticalac dionica obavezan obavijestiti Komisiju, izdavaoca i javnost o sticanju dionica. Sticalac, odnosno ponudilac je obavezan priložiti potrebnu dokumentaciju uz zahtjev za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje. Cjelokupne aktivnosti vezane za postupak preuzimanja su praćene od strane Komisije kroz kontrolu i nadzor transparentnosti, odnosno objavljivanje namjere preuzimanja, pravilno utvrđivanje cijene dionica, potrebne odluke, objave ponude za preuzimanje po pribavljanju rješenja o odobravanju ponude od strane Komisije, objavljivanje obrazloženja uprave, njihovo mišljenje o opravdanosti ponude za preuzimanje, prihvat ponude, prenos dionica, objavljivanje izvještaja o preuzimanju nakon isteka roka za plaćanje, praćenje plaćanja dionica i svih troškova vezanih za prenos i slično. Nakon provedenog nadzora nad svim ovim radnjama, Komisija rješenjem o uspješnosti preuzimanja utvrđuje uspješnost ponude za preuzimanje, podatke o preuzetim dionicama i broj preuzetih dionica. Prilikom vršenja nadzora učesnici u postupku preuzimanja, počev od ponudioca, preko banaka, depozitara, dioničara do ovlaštenih učesnika na uređenom tržištu, obavezni su omogućiti Komisiji uvid u dokumentaciju, dostaviti zahtijevane dokumente, pružati potrebna obavještenja u cilju zakonitog, brzog i transparentnog sprovođenja ponude za preuzimanje, vodeći posebno računa da ne nastanu poremećaji na uređenom tržištu zbog provođenja postupka preuzimanja dioničkog društva.

Tabela 12. Osnovni pokazatelji preuzimanja dioničkih društava u periodu 2016.-2020. godina

Redni broj	Godina	Javna ponuda			Prinudni otkup		
		Vrijednost u KM	Cijena KM	Broj dioničara	Vrijednost u KM	Cijena KM	Broj dioničara
1	2016	226.435,75	4,25	25	165.597,00	4,25	83
2	2017	7.256,15	8,35	11	579.778,68	8,87	864
3	2018	23.482,50	1,5	44	17.076,00	1,5	68
4	2019	65.503,00	1	20	17.032,00	1	384
	UKUPNO	322.677,40		100	779.483,68	-	1399

Izvor: Registrar izdavalaca papira od vrijednosti

Grafikon 11. Prikaz broja dioničara i vrijednosti otkupa pri preuzimanju dioničkih društava u periodu 2016.-2020. godina

7. SEKUNDARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI

7.1. Poslovi Registra papira od vrijednosti i usluge koje pruža pravnim i fizičkim licima

U skladu sa članom 68. Zakona o papirima od vrijednosti, članom 1. Pravilnika o članstvu u Registru kod Komisije za papire od vrijednosti i Pravilnikom o registraciji i prenosu papira od vrijednosti od 22.03.2013. godine registar papira od vrijednosti u elektronskoj formi vrši registraciju, odnosno upis kapitala, registraciju dužničkih i vlasničkih papira od vrijednosti, kao i upis svih transakcija po osnovu prijenosa vlasništva, primarnog prometa, berzanskog i vanberzanskog prometa, preuzimanja dioničkih društava, nasljeđivanja i druge promjene na vlasničkim računima i papirima od vrijednosti. U narednoj tabeli je dat uporedni pregled obavljenih usluga Registra vrijednosnih papira u period 2016.-2020.

Tabela 13. Pregled usluga Registra papira od vrijednosti u periodu 2016.-2020. godina

Vrsta usluge	2016	2017	2018	2019	2020
Registracija dioničkih društava	20	18	16	16	15
Registracija kapitala i vođenje računa dioničkih društava	115.706.409	113.239.274	108.834.442	108.218.717	106.579.899
Registracija papira od vrijednosti	12.342.096	12.116.251	10.928.901	10.928.901	10.059.295
Otvoreni računi papira od vrijednosti	7.422	7.378	7.378	7.370	7.365
Registracija i vođenje računa vlasnika papira od vrijednosti	4.557	4.390	4.274	3.870	3.871
Promet i prenos papira od vrij.	1.485.525	3.458.634	2.802.920	84.393	1.010.843
Izdavanje liste dioničara i drugih potvrda o vlasništvu	323	374	494	468	721
Provjera podataka o vlasnicima papira od vrijednosti	393	675	554	716	986

Izvor podataka: Registrar papira od vrijednosti

Pregled realizovanih usluga Registra papira od vrijednosti pravnim i fizičkim licima u periodu 2016.-2020. godina pokazuje smanjenje, tako da je obim usluga registracije kapitala i vođenje računa dioničkih društava u registru papira od vrijednosti u 2020. godini manji u odnosu na 2016. godinu za 7,89%, a u odnosu na 2019. godinu za 1,50%. Obim registrovanih papira od vrijednosti je manji u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu za 7,96%. Usluge registracije vlasnika papira od vrijednosti i vođenje računa u registru papira od vrijednosti u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu su se zadržale na istom nivou. Registrovani promet i prenos bilježi rast u prvoj polovini posmatranog perioda a u drugoj smanjenje. Ostale usluge izdavanje potvrda o vlasništvu i provjera podataka o vlasništvu bilježe povećanje u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

7.2. Registrovani kapital i dioničari na berzama u BiH

Ukupna vrijednost dioničkog kapitala sa 31.12.2020. godine iznosi 106.579.899,35 KM i raspoređen je na 10.059.295 dionica. Kapital 15 dioničkih društava uvršten je na uređena berzanska tržišta u BiH. Na Banjalučkoj berzi uvršten je kapital u vrijednosti od 82.494.799,35 KM ili 77,40%, a na Sarajevskoj berzi 24.085.100,00 KM ili 22,60%. Ukupan broj registrovanih dioničara u 2020. godini, odnosno vlasnika papira od vrijednosti u 15 dioničkih društva Brčko distrikta BiH je 3.871. Dionice od 3.640 dioničara ili 94,00% su uvrštene na Banjalučku berzu, dok su dionice od 231 dioničara ili 6% uvrštene na Sarajevsku berzu.

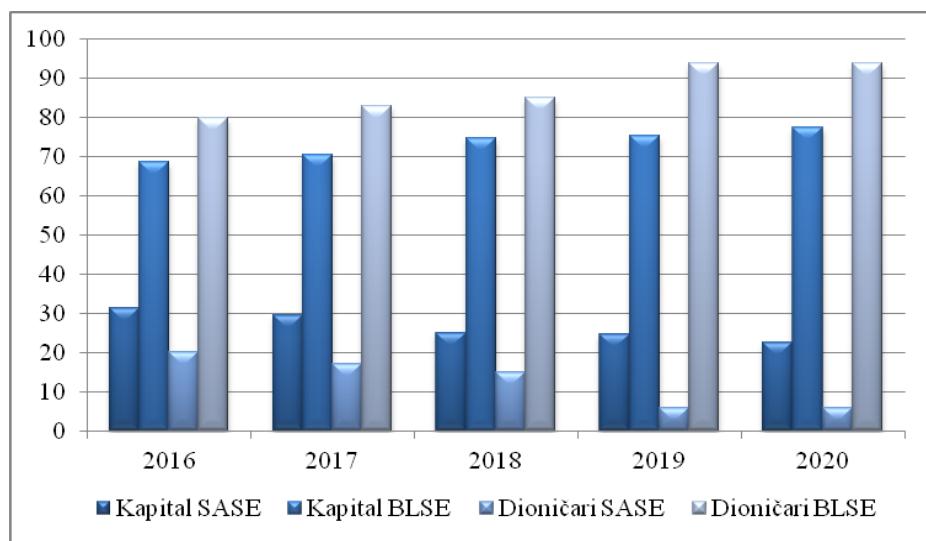
Tabela 14. Pregled registrovanog kapitala i dioničara na berzama u BiH u periodu 2016-2020. godina

Godina	Kapital				Dioničari				Ukupno dioničari
	SASE	%	BLSE	%	SASE	%	BLSE	%	
2016	36.288.038,60	31,36	79.418.370,55	68,64	916	20,10	3.641	79,90	4.557
2017	33.320.903,80	29,43	79.918.370,55	70,57	753	17,15	3.637	82,85	4.390
2018	27.339.642,20	25,12	81.494.799,30	74,88	637	14,90	3.637	85,10	4.274
2019	26.723.918,00	24,69	81.494.799,30	75,31	232	6,00	3.637	94,00	3.869
2020	24.085.100,00	22,60	82.494.799,35	77,40	231	6,00	3.640	94,00	3.871

Izvor podataka: Registrar papira od vrijednosti

Vrijednost dioničkog kapitala uvrštenog na SASE u posmatranom periodu prati smanjenje sa 36.288.038,60 KM na 24.085.100,00 ili za 8,76% u strukturi ukupnog kapitala uvrštenog na sekundarno trgovanje. Dionički kapital uvršten na BLSE bilježi povećanje sa 79.418.370,55 KM na 82.494.799,35 KM ili za 8,76% u strukturi ukupnog kapitala uvrštenog na sekundarno trgovanje, što pokazuje isti omjer kretanja kapitala na berzama sa karakteristikama obrnuto proporcionalnog kretanje. Kretanje broja vlasnika dionica, odnosno dioničara pokazuje isti pravac. Broj dioničara na SASE i broj dioničara na BLSE, ostao je na gotovo istom nivou u posljednje dvije godine posmatranog perioda.

Grafikon 12. Prikaz dioničkog kapitala na berzama u BiH u periodu 2016.-2020.godini

7.3. Registracija kapitala, papira od vrijednosti i dioničara

Osnovni kapital dioničkih društava u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu pokazuje stopu promjene od -2,13%, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu -3,89%, a u posljednjoj godini posmatranog perioda u odnosu na prethodnu, stopa promjena na kapitalu je bila -1,52%. Stope promjene broja dionica u odnosu na stope promjena na kapitalu pokazuju visok stepen korelacije tokom posmatranog perioda, izuzev stope promjene broja dionica u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu kada je ostvarena stopa iznosiла -9,8%, a stopa promjena na kapitalu -3,89%, što je posljedica smanjenja kapitala kod dioničkih društava, koja imaju manju nominalnu vrijednost po dionici u odnosu na ostala dionička društva.

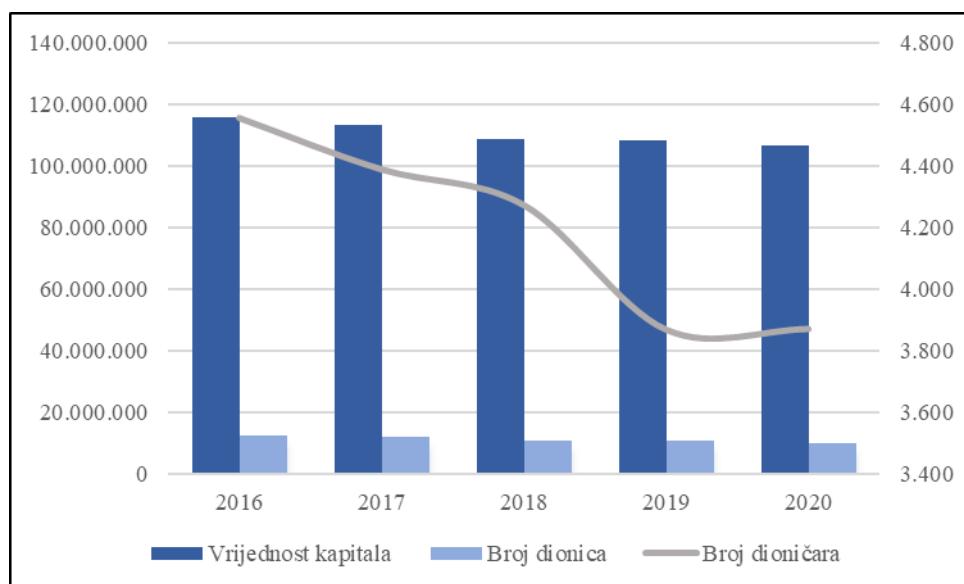
Tabela 15. Pokazatelji dinamike kapitala, dionica i dioničara u periodu 2016.-2020.godini

God.	Vrijednost kapitala	Broj dionica	Broj dioničara	Indeks vrijednosti kapitala		Indeks broj dionica		Indeks broj dioničara	
				It	Vt	It	Vt	It	Vt
2016	115.706.409	12.42.096	4.557	-	-	-	-	-	-
2017	113.239.274	12.116.251	4.390	97,87	97,87	98,17	98,17	96,34	96,34
2018	108.834.441	10.928.901	4.274	94,06	96,11	88,55	90,20	93,79	97,36
2019	108.218.717	10.928.901	3.869	93,53	99,43	88,55	100,00	84,90	90,52
2020	106.579.899	10.059.295	3.871	92,11	98,49	81,50	92,04	84,95	100,05

Izvor podataka: Registrar papira od vrijednosti

Kroz posmatrani period broj dioničara, odnosno vlasnika papira od vrijednosti pokazuje blago smanjenje, što je posljedica preuzimanja dioničkih društava i promjene oblika organizovanja iz dioničkog društva u društvo sa inokosnim kapitalom.

Grafikon 13. Pokazatelji dinamike kapitala, broja dionica i broja dioničara u periodu 2016.-2020.god.

Stope promjena na kapitalu, broju dionica i broju dioničara pokazuju trend povećane koncentracije vlasništva u rukama većinskih dioničara, što je posljedica provođenja postupka preuzimanja dioničkih društava i potpune konsolidacije vlasništva. Proces potpune konsolidacije vlasništva nad kapitalom dioničkih društava rezultat je dostizanja praga vlasništva od 95,00%, kada ponudilac u skladu s Zakonom o preuzimanju dioničkih društava u postupku preuzimanja dioničkog društva koristi klauzulu prinudnog otkupa dionica manjinskih dioničara, što dodatno utiče na broj dionica i dioničara.

7.4. Promet i prenos papira od vrijednosti

Ostvareni obim prometa i prenosa papira od vrijednosti određen je obimom i strukturu ponude i tražnje i kvalitetom izdatih papira od vrijednosti kroz proces vlasničke transformacije. Strukturu ponude čine većinski i manjinski paket. Jedinu ponudu realno predstavlja manjinski paket papira od vrijednosti u vlasništvu velikog broja 3.845 manjinskih vlasnika, koji su besplatno dobijeni raspodjelom stanovništvu u procesu privatizacije društvenog kapitala. Istovremeno potencijalnu tražnju predstavlja 26 većinskih vlasnika, čiji cilj je potpuna konsolidacija vlasništva.

Tabela16. Promet i prenos papira od vrijednosti u periodu 2016.-2020. godine

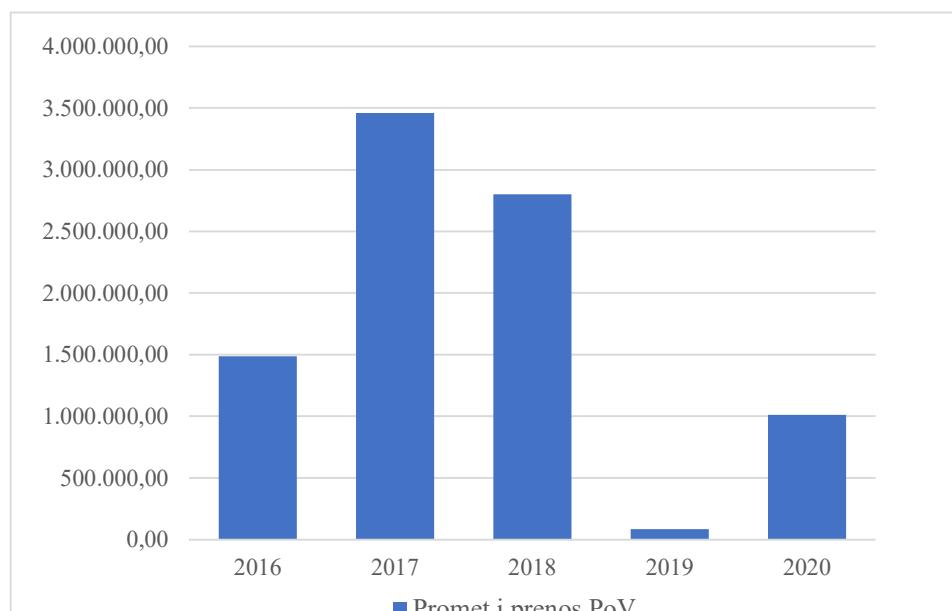
Red. broj	Opis	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Izdavanje vlasničkih papira od vrijednosti	585.880,00	3.393.370,00	2.500.000,00	-	1.000.000,00
2.	Vlasnički papiri od vrijednosti	69.763,00	55.414,00	19.630,00	1.858,47	8.623,77
3.	Preuzimanje dioničkih društava	813.470,00	-	270.390,00	82.535,00	-
4.	Naslijedivanje i prenos po odluci suda	16.412,00	9.850,00	12.900,00	-	2.220,00
	U K U P N O	1.485.525,00	3.458.634,00	2.802.920,00	84.393,47	1.010.843,77

Izvor podataka: Registr papira od vrijednosti

Promet papira od vrijednosti se realizuje samo u sklopu manjinskog paketa, dok je u okviru većinskog paketa kapital praktično imobilisan i nema nikakvih kretanja i alociranja u druge razvojne projekte. Navedeno, pored nedostatka inicijalnih javnih ponuda utiče na nizak stepen disperzije vlasništva većinskog paketa, što predstavlja veliko ograničenje ulaska novih vlasnika u vlasničku strukturu, jer praktično ne postoji mogućnosti da se vlasničkim ulaskom u manjinski paket utiče na kreiranje poslovanja i odlučivanja.

Nova izdavanja papira od vrijednosti za potrebe razvoja, koja bi dinamizirala prometne aktivnosti su direktno determinisana nepokretnošću većinskog paketa, tako da dominantna karakteristika prometa nije tržišno vrednovanje privrednih subjekata, nego korporativna kontrola kroz potpuno preuzimanje vlasništva, što dovodi do redukcije ukupnih tržišnih aktivnosti.

Grafikon 14. Promet i prenos papira od vrijednosti u periodu 2016. -2020. godine

8. FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE IZDAVALACA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI

8.1. Finansijski izvještaji izdavalaca papira od vrijednosti

Prema članu 71. Zakona o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH izdavaoci papira od vrijednosti imaju obavezu informisanja javnosti o svom finansijskom poslovanju i komercijalnom položaju. Članom 4. Pravilnika o sadržaju, načinu i standardima objavljivanja finansijskih izvještaja i drugih informacija o poslovanju dioničkih društava („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 19/05), detaljno je regulisana vrsta, obavezni oblik i sadržaj izvještaja, rokovi i načini dostavljanja finansijskih izvještaja i drugih informacija Komisiji za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH, kao i način objavljivanja izvještaja dioničarima i javnosti o poslovanju dioničkog društva. Dioničko društvo koje trguje na uređenom tržištu, prema članu 4. navedenog Pravilnika, dužno je sačinjavati i objavljivati podatke o papirima od vrijednosti i svom finansijskom poslovanju i o njima izvještavati dioničare, javnost i Komisiju kroz:

1. Godišnji izvještaj o poslovanju;
2. Polugodišnji izvještaj o poslovanju;

3. Izvještaj o događajima koji bitno utiču na finansijsko poslovanje.

U narednoj tabeli je prikazano finansijsko izvještavanje dioničkih društava za period 2016.-2020. godina:

Tabela 17. Uporedni pregled finansijskog izvještavanja izdavalaca papira od vrijednosti u periodu 2016.-2020. godina

Godina	Godišnji izvještaji	Polugodišni izvještaji	Značajni dogadaji
2016	14	6	7
2017	13	5	9
2018	14	7	7
2019	13	14	4
2020	-	13	-
Ukupno	54	45	27

Izvor: Finansijski izvještaji o poslovanju dioničkih društava

Godišnji finansijski izvještaji za 2020. godinu će biti prikazani u narednom izvještajnom periodu.

Grafikon 15. Prikaz finansijskog izvještavanja dioničkih društava u periodu 2016.-2020. godine

Dionička društva koja su subjekt nadzora i kontrole Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH, najvećim dijelom redovno dostavljaju Zakonom propisane izvještaje, izuzev dioničkih društava „Novi Bimeks-u stečaju“ d.d., nad kojim se provodi stečajni postupak, koji nije u obavezi obavještavati javnost o rezultatima poslovanja i „Grafam“ d.d. u kojem se ne odvijaju poslovne aktivnosti.

8.2. Selektovani pokazatelji poslovanja dioničkih društava

U tabeli broj 18. dati su uporedni pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti za 2019. i 2018. godinu po grupama dioničkih društava razvrstanih prema sektorima privređivanja. Prikazani pokazatelji ilustruju promjene na sposobnosti dioničkih društava u izmirenju dospjelih obaveza u ugovorenim rokovima, opterećanosti dioničkog kapitala ukupnim obavezama i efikasnosti korištenja raspoloživih finansijskih i materijalnih resursa.

Tabela 18. Prosječni pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti dioničkih društava po sektorima privređivanja

D.D. prema sektorima privređivanja	2018.			2019.			Stope promjene		
	L*	Z	A	L	Z	A	S _{pl}	S _{pz}	S _{pa}
Prehrambeni sektor	1,46	0,96	1,12	1,03	0,50	1,09	-29	-48	-3
Građevinarstvo	1,95	0,56	0,90	2,05	0,30	0,97	5	-46	8
Osiguranje	11,32	0,05	0,62	7,34	0,02	0,61	-35	-60	-5
Trgovina	4,05	0,12	0,18	3,5	0,13	0,08	-14	8	-56
Ostale djelatnosti	1,50	1,04	0,07	1,39	0,54	0,03	-7	-48	-57

Izvor podataka: Analiza pokazatelja poslovanja dd, Komisija za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH

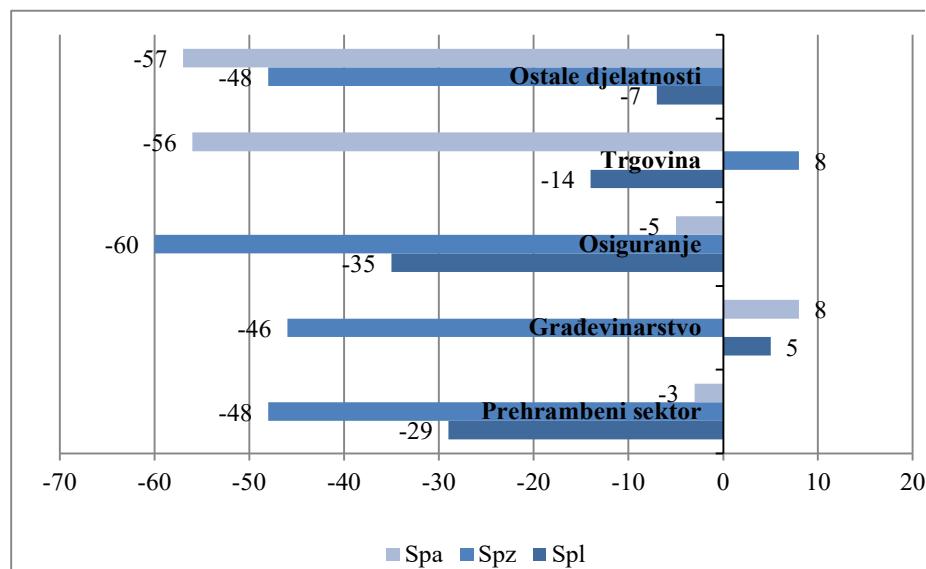
* L-likvidnost, Z-zaduženost, A- Aktivnost, Spl - Stopa promjene likvidnosti, Spz-Stopa promjene zaduženosti i Spa-Stopa promjene aktivnosti

Prosječni finansijski pokazatelji tekuće likvidnosti u svim sektorima privređivanja nalaze se iznad donje granice ili na samoj granici opšte prihvaćenih pravila finansiranja od 1,5 i u 2018. godini su se kretali od 1,46 u prehrambenom sektoru do 11,32 u sektoru osiguranja, što ukazuje na zadovoljavajuću kratkoročnu finansijsku strukturu i njen pozitivan uticaj na poslovanje dioničkih društava u ovim sektorima privređivanja. Stope promjene likvidnosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu u svim sektorima privređivanja izuzev građevinarstva pokazuju opadanje likvidnosti, najviše u sektoru osuguranja -35, prehrambenom sektoru -29, sektoru trgovine-14 i ostalim djelatnostima -7. Pored evidentnog opadanja, koeficijenti likvidnosti i dalje u velikoj mjeri zadovoljavaju prisutne orientacione standarde finansiranja. Priroda djelatnosti, stepen profitabilnosti, obim, struktura i dinamika tekuće aktive i tekuće pasive su uticali na ostvareni zavidan stepen likvidnosti u sektoru osiguranja i zadovoljavajuću likvidnost u ostalim sektorima privređivanja.

Zaduženost dioničkih društava, odnosno opterećenost vlasničkog kapitala ukupnim obavezama u 2018. godini se kretala između 0,05 u sektoru osiguranja do 0,96 u prehrambenom sektoru, što takođe u odnosu na opšte prihvaćenih pravila finansiranja od 1 ukazuje na nivo zaduženosti koji ne može u značajnijoj mjeri ugroziti poslovanje dioničkih društava, naročito dionička društva iz sektora osiguranja. Stope promjene zaduženosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu u svim sektorima privređivanja, osim trgovine, pokazuju opadanje zaduženosti, najviše u sektoru osuguranja -60, prehrambenom sektoru -48, sektoru građevinarstva -46, i ostalim djelatnostima -48. Prisutni pad zaduženosti u većini sektora posmatran u odnosu na uobičajene norme što manjih parametara finansiranja, u značajnoj mjeri je proizvod pada obima poslovnih aktivnosti prouzrokovanih pandemijom COVID-19.

Pokazatelji aktivnosti dioničkih društava, odnosno efikasnosti korištenja resursa, iskazani kao relacija ostvarenog ukupnog prihoda sa ukupnom imovinom u 2018. godini su se kretali od 0,07 u ostalim djelatnostima do 1,12 u prehrambenom sektoru, što ilustruje ostvarene prihode od prodaje po jedinici ulaganja u ukupnu imovinu. Stope promjene aktivnosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu u svim sektorima privređivanja izuzev građevinarstva pokazuju opadanje aktivnosti, najviše u sektoru trgovine -56, osiguranju -5, prehrambenom sektoru -3, i ostalim djelatnostima -57, tako da većina dioničkih društava i pored prisutnih ograničenja u poslovanju održavaju određeni nivo efikasnosti upravljanja poslovnom imovinom.

Grafikon 16. Stope promjene pokazatelja likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti 2018/2019. po sektorima privređivanja

9. REVIDIRANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI DIONIČKIH DRUŠTAVA

Zakonom o preduzećima Brčko distrikta BiH propisana je obaveza pripremanja i predaje godišnjih završnih računa i revizorskih izvještaja. Članom 35. navedenog Zakona propisano je da dionička društva imaju obavezu da izvrše reviziju svog poslovanja, a članom 51. navedenog zakona propisani su rokovi za izradu izvještaja i njihovo dostavljanje.

Tabela 19. Pregled dostavljenih izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja dioničkih društava u periodu 2016.-2019. godina

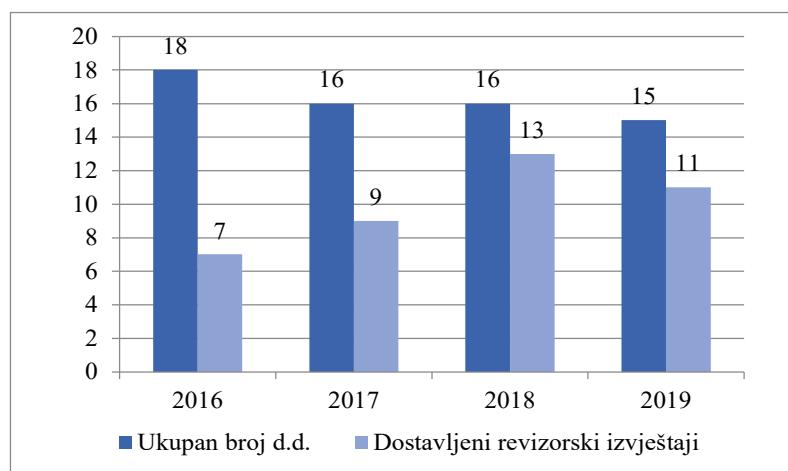
Godina	Ukupan broj d.d.	Dostavljeni revizorski izvještaji
2016.	18	7
2017.	16	9
2018.	16	13
2019.	15	11

Izvor podataka: Izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja dioničkih društava

Broj dostavljenih revizorskih izvještaja u 2016. godini je 7 od ukupno 18 dioničkih društava ili 38,89%. U 2017. godini od 16 dioničkih društava 9 njih ili 56,25% je dostavilo revizorske izvještaje. Od upisanih 16 dioničkih društava u Registar izdavalaca u 2018. godini 13 dioničkih društava je dostavilo revizorske izvještaje, što predstavlja 81,25%, a u 2019. godini 11 od ukupno 15 društava ili 73,34% je dostavilo revizorske izvještaje. Revizorske izvještaje za 2019. godinu nisu dostavila četiri dionička društva „Novi Bimeks u stečaju“ d.d., koje nema obavezu dostavljanja revizorskog izvještaja obzirom na stečajni postupak koji se vodi u ovom društvu, Biljana d.d., PSC BABIĆ d.d. i Grafam d.d.

Pregled dostavljenih revizorskih izvještaja za period 2016.-2019. godine, predstavljen je narednim grafičkim prikazom.

Grafikon 17. Pregled dostavljenih izvještaji o reviziji finansijskih izvještaja period 2016.-2019. godina

10. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ KOMISIJE

Finansiranje Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH iz budžeta Brčko distrikta BiH je regulisano članom 64. Zakona o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH. U tabeli broj 20 prikazani su rashodi Komisije u 2020. godini:

Tabela 20. Uporedni pregled rashoda Komisije za 2020. godinu

Ek. kod	Naziv	2019		2020		Indeks realizacije budžeta 2020.
		Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	
611100	Bruto plate i naknade	248.167,74	249.112,22	262.843,52	259.426,55	98,70
611200	Naknade troškova zaposlenih	68.581,00	-	6.700,00	-	0,00
612100	Doprinosi poslodavca	10.353,20	10.625,55	12.945,00	12.776,71	98,70
613100	Putni troškovi	7.750,00	3.218,92	7.300,00	4.092,07	56,06
613200	Izdaci za el. energiju	8.800,00	7.891,06	9.400,00	7.909,32	84,14
613300	Izdaci za komunalne usluge	11.100,00	8.244,51	10.150,00	7.982,03	78,64
613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	3.400,00	1.435,59	2.600,00	803,61	30,91
613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	1.500,00	618,72	1.100,00	353,90	32,17
613700	Izdaci za tekuće održavanje	3.700,00	515,44	3.980,00	2.003,65	50,34
613800	Izdaci osiguranja i bankarskih usluga	800,00	574,35	819,00	528,36	64,51
613900	Ugovorene usluge	36.500,00	25.563,28	32.850,00	27.731,06	84,72
821300	Nabavka opreme	4.000,00	3.580,20	4.000,00	3.316,95	82,92
	UKUPNO RASHODI	400.651,94	307.799,64	354.687,52	326.927,15	92,17

Izvor podataka: Interne evidencije Komisije i evidencije Trezora Brčko distrikta BiH

Realizacija utroška sredstava budžeta Komisije za 2020. godinu iznosi 326.927,15 KM ili 92,17%. Izvještajem o reviziji finansijskog poslovanja Komisije u 2019. godini izkazano je pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta.

Izvještaj o radu Komisije za 2020. godinu je razmatran i usvojen na 36. redovnoj sjednici Komisije za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH, održanoj 23.02.2021. godine.

Broj: 05-15.01-73/21

Predsjednik

Datum: 23.02.2021. god.

*Komisije za papire od vrijednosti
Brčko distrikta BiH*

Mirsad Bešlagić, MA